

Kontakten

Ericsson
LM

LM-ARNAS TIDNING

NR 4 1964

Kontakten

LM-arnas tidning

Ansvärlig utgivare: Hugo Lindberg
Redaktör: Sigv. Eklund, tel. 2453
Redaktionssekr.: P.-E. Lénström,
tel. 3565

Redaktionskommitté:

Rolf Fischer, T/Krmk, tel. Tellus 396
Svenning Göth, Vt 13, tel. HF 2713
Folke Zandin, Vas, tel. HF 2611
Einar Österlund, Vt 18, tel. HF 2718

Lokalredaktörer:

Malte Björklund, BA, E Wandel, Erga,
P E Carlson, Kabelverket, Älvsjö, G Falk-
man, Huddinge, Thor Mattisson, Karls-
krona, Alf Carlsson, Katrineholm, S Alf-
redsson, Mölndal, Mats Werre, Söderhamn,
A Elmqvist, Örebro, G Svensson, Alpha,
J Schein, DKB, C G Löfgren, FÖB, P O
Nyhult, Rifa, S Hallstedt, Ermi, J Wäne-
land, SER, A Hofström, SIB, L Falk,
Alingsås, L Eneroth, SRA.

Omslagsbilden:

17 gånger runt jorden kör varje år HF:s
transportavdelning. En av chaufförerna
är en kvinna, Siv Ehrencrona, som här
hälsar glatt till Kontakts läsare från
sin lastbil. Mer om transportavdelningen
på sid 64.

Foto: Börje Holm, HF/Rf

Ur innehållet:

	Sida
70.000 mil årsfacit	64
Irland — grön ö utan stress	66
LM-dag med nytt publikrekord	68
ÖR-skola lär kvinnor löda	72
Nya LM-stationer i drift	73
Så var det då	74
Reaguden Tlalocs sista resa	76
Fin prestation av LM-are i SM	77
Sommarspelen 1964	78
Tipstolvan	80

Tidningsbilaga medföljer del av upplagan

I utlandstjänst

Ingenjör J A Bergman påbörjade den 14 juni 1964 tjänstgöring i Iran som installations- och försäljningsingenjör.

— Fröken Ann-Sofi Cederberg blev från och med den 11 maj 1964 sekreterare i Colombia. Hon efterträdde fröken Gerd Zakrisson, som efter sex år i Colombia återvände till Sverige för att den 20 augusti tillträda befattningen som sekreterare på Df.

— Hr Karl Vilhelm Grönberg återvände till Sverige den 1 juli 1964 från Argentina, där han varit montageledare.

— Ingenjör Bruno Olsson har förflyttats från Rangoon, Burma, till Bangkok, Thailand, från och med den 11 april 1964.

— Från och med den 1 april 1964 har ingenjör Allan Uvhagen förflyttats från Singapore till Kuala Lumpur i Malaysia.

HU flyttar till Östersund

Bolagsledningen har i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen och berörda kommunala myndigheter beslutat att flytta hela den nuvarande verksamheten vid Huddingefabriken till Östersund. Beslutet har i hög grad påverkats av starka propåer från statsmakternas sida i syfte att lokalisera industriföretag till Norrland.

Bakgrunden till detta beslut är behovet av utvidgning av produktionen inom Huddingefabrikens verksamhetsområde. Företagsledningen har under de senaste åren gjort upprepade undersökningar av möjligheterna att lösa lokalbehovet genom nybyggnad på Huddingefabrikens nuvarande tomtområde. Den nuvarande stadsplanen medger emellertid inte någon sådan möjlighet. Tvärtom kan området komma att minskas om ett föreslaget vägprojekt genomförs.

Företagsledningen har därför konstaterat att det såväl ur företagsekonomisk som produktionsteknisk synpunkt vore felaktigt att genom nybyggnad på fabriken nuvarande tomt lösa det närmast aktuella lokalbehovet.

NYA PATENT

Å följande uppfinningar gjorda inom koncernen har under tiden 21 februari–2 juli 1964 beviljats patent (förteckningen anger uppfinnarens namn och tjänsteställe, uppfinningens titel samt patentnummer):

Lundgren, B B, tidigare HF/Y1b – Kopplingsanordning vid gruppväljare – 191.346;

Huse, A, EB – Anordning vid transportabla telefonapparater – 191.351;

Echarti, F K P, T/Kne – Regleranordning i modulatorer – 191.353;

Persson, N R, SKV – Insatsrör – 191.363;

Olsson, B G, tidigare T/KngC – Förstärkareanordning – 191.735;

Roos, J S L, SKV – Flexibel kabel – 192.485;

Hasselbohm, S S S, HF/NtmC – Anordning innehållande en kopplingsbox för spridning av enkla ledningar från en kabel – 192.712;

Sparrendahl, G E W, X/SdkC – Elektronisk anordning för överföring och behandling av data – 193.244;

Hagberg, P-O, X/IsbC, *Nordlander, R M*, X/BvsbC – Handverktyg för fastklämning av trådändar vid lödtabbar – 193.344;

Raub, W P, HU/TtC – Förfaringsätt för impregnering och injutning av spolar i hårdbart harts – 193.349.

L M Ericsson kommer således att i samarbete med Östersunds stad uppföra en fabriksbyggnad om cirka 10 000 kvm golvyta, som väntas bli färdig att tas i bruk under första hälften av år 1966. Utplåningen av personal kommer emellertid att startas i förhyrda lokaler i Östersund redan i höst.

Det blir i första hand delar av löningsavdelningen som kommer att flyttas till Östersund. Därefter skall överflyttningen ske i den takt som är lämplig med hänsyn till dels kravet på full produktion under överflyttningsperioden dels produktionsmöjligheterna i de förhyrda lokalerna. Ferrittillverkningen kommer att pågå i nuvarande omfattning sannolikt fram mot slutet av år 1966.

De anställda som inte kommer att flytta med till Östersund bereds arbete vid bolagets enheter i Midsommarkransen, Älvsjö och Huddinge. I Flemingsbergsområdet i Huddinge skall bolaget uppföra ett centrallager, som beräknas sysselsätta mellan två- och trehundra anställda. Centrallagerbyggnaden med därtill hörande kontorsutrymmen beräknas vara färdig att tas i bruk under år 1966.

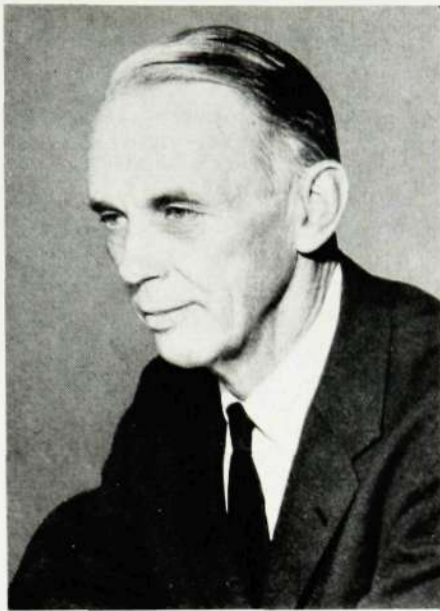
Ytterligare en utvidgning inom L M Ericsson har beslutats. Det gäller Visbyfabriken som skall få fabriksytan fördubblad till 20 000 kvm. Härigenom erhålls en mera fullständig reläsatstillverkning. Antalet anställda kommer därvid att öka från 600 till cirka 1 000.

Organisationsändring

För att intensifiera bearbetningen av privatmarknaden kommer privatmarknadsverksamheten i Sverige, hittills bedrivna genom FÖB, och motsvarande verksamhet i de utländska försäljningsorganen, bedrivna genom avdelning G/K i Bollmora, att sammanföras till en gemensam organisation. I syfte att utreda formerna för denna samordning kommer civilingenjör A Jörgensen att tills vidare stå till direktör S A Nilssons förfogande och tjänstgöra som hans ställföreträdare i privatmarknadsfrågor.

— Avdelningschefen E Bodström lämnade den 1 augusti 1964 efter uppnådd pensionsålder sin befattning som chef för Expeditionsavdelningen L men kvarstår tills vidare för speciella uppdrag. Till hans efterträdare har utsetts L Holmqvist LeC. Ny LeC är hr S Ögrim.

— Civilingenjör James Hellström har från den 1 juli 1964 utsetts till chef för försäljningssektionen inom Militärelektroniks försäljningsavdelning. Ing. Hellströms tjänstebetäckning är MI/FfC.

I samband med att jag avgått som verkställande direktör för bolaget vill jag utnyttja tillfället att i Kontakten framföra mitt varma tack till alla Er som under de gångna åren helhjärtat bidragit till en framgångsrik verksamhet.

Fältherren ensam vinner icke slaget, heter det ju, och det gäller i allra högsta grad i ett företag av denna storleksordning. Utan ansvarsmedvetna, initiativrika och plikttrogna medarbetare på alla nivåer skulle företagsledandet av i dag vara ett omöjligt problem.

Tack vare Edra hängivna insatser har emellertid uppgiften att under styrelsen ansvara för Telefonaktiebolaget L M Ericssons verksamhet blivit en källa till glädje för mig, som varje år till bolagets ägare – bland vilka många av Er även räknas – kunnat rapportera ständigt förbättrade resultat. Då jag nu överlämnar ansvaret i nya händer gör jag det i förvissningen om att min efterträdare har de bästa förutsättningar att leda företaget vidare till nya erövringar.

Jag tackar Er för de gångna åren och önskar både bolaget och var och en personligen all framgång.

Det är, när detta läses, inte längre någon nyhet att vår i sitt företagsledararbete så respekterade och samtidigt så mänskligt förstående chef, Sven Ture Aberg, dragit sig tillbaka från posten som verkställande direktör. Inte desto mindre är det fortfarande svårt att fatta att så har skett. Direktör Aberg kom under de elva år han under styrelsen framgångsrikt ledde vårt företag att personifiera Telefonaktiebolaget L M Ericsson vid kontakter med aktieägare, kunder, myndigheter, anställda och allmänhet. Han har haft den stora glädjen att se sitt hårda och uppoffrande arbete resultera i stora framgångar för företaget.

Till mig har uppgiften givits att föra verket vidare. I mer än 20 år har jag sett företaget i verksamhet, sett det växa – lärt känna dess starka sidor – men också dess svaga. Det räknas i dag utan minsta tvekan till världsföretagen i branschen. Att säkra och ytterligare förstärka vår position genom att förbättra lönsamheten och – med tanke på morgondagen – bygga ut våra marknader, utveckla slagkraftiga produkter, automatisera vår tillverkning – det är den utmaning som givits oss.

Endast genom att anta utmaningar och söka ge sitt bästa kan såväl företag som människor utvecklas. Endast genom en stark vilja, arbete och sammanhållning kan svårigheter övervinnas. Jag tror att förmågan och kraften till detta finns i vårt företag.

Enda tillfället då så gott som samtliga lastfordon på HF är samlade är under semestern. Och ändå har fotografen bara lyckats få med en del av lastbilsparken.

När trafikledaren vill ha tag i något fordon gör han som Hjalmar Olsson nedan t. v. och genast svarar Nicke Pettersson på bilden t. h.

70.000 mil

årsfacit för HF:s rullande avd.

»LME Stockholm till LME 11. Kom. LME 11 till LME Stockholm. Kom. Hämta gods vid Gröndalsvägen. Slut. Kom.»

Så kan det låta nere på transportavdelningens trafikledarexpedition på HF. LME Stockholm betyder alltså helt enkelt transportavdelningen på HF och LME 11 är beteckningen på en av avdelningens lastbilar. Som spindeln i nätet sitter trafikledaren och dirigerar LM:s skåpbilar och lastbilar på olika ärenden i staden via en radioanläggning. Det som från början var en exklusiv nymodighet har i dag blivit en tvingande nödvändighet. För att kunna klara av det allt mer växande behovet av såväl interna som externa transporter måste avdelningen varje ögonblick veta var de olika transportenheterna befinner sig, så att man

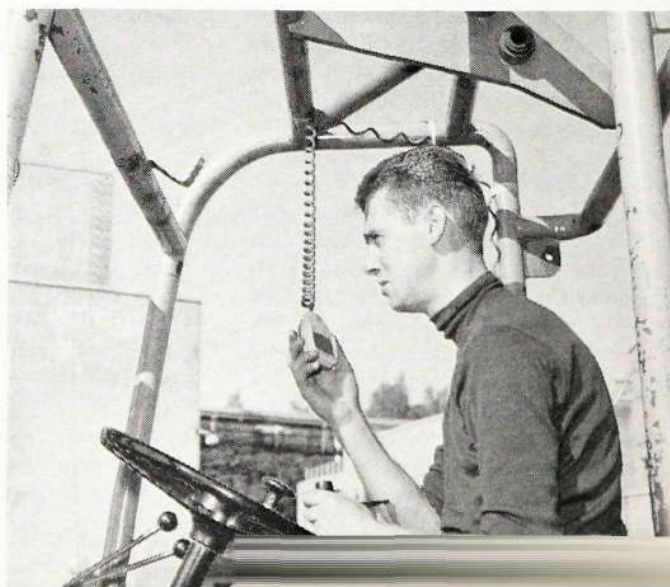
snabbt kan dirigera om bilarna om något oförutsett inträffar.

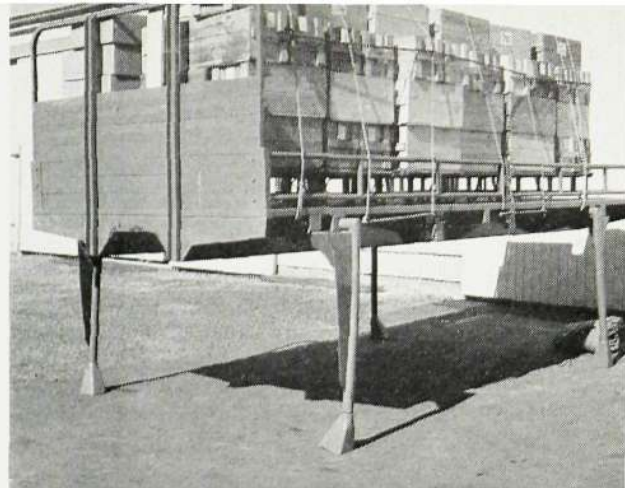
Radioanläggningen har verkligen underlättat transportplaneringen i hög grad, säger avdelningens chef ingenjör Anders Elfstadius. Tidigare såg man sällan till transportfordonen sedan de fått sina körorder på morgnarna. Vi kanske inte ser dem oftare nu, men vi vet i alla fall var de befinner sig och vi har framför allt möjlighet att ändra körorderna och dirigera bilarna dit de bäst behövs.

Härav följer att chaufförerna har så gott som ständig radiopassning. I början kanske en och annan tyckte att man blev väl påpassad, men sedan länge har man så goda erfarenheter av radion att man enbart är tacksamma över den. Speciellt kan lastnings- och lossningsarbetet för de olika enheterna nedbringas genom till

exempel snabb dirigering av truck till platsen, vilket innebär eliminering av väntetiden.

Och det behövs sannerligen. Transportavdelningen är stor som ett av de större privata åkerierna. Ett 120-tal man svarar för verksamheten. Man förfogar över större delen av HF:s 65 tjänstebilar samt en truckpark på ett 40-tal enheter som underhålls och repareras av egen bilverkstad. Antalet lastbilar är 20, varav två – en på 9 och en på 7 ton – svarar för direktleveranserna inom Sverige. De övriga 18 lastbilarna är på 3–5 ton och svarar för leveranserna inom Stockholm med omnejd. Dessutom står sex skåpbilar till förfogande för paket- och personaltransporter. Det är inte heller små körsträckor man avverkar. De två största bilarna svarar för vardera cirka 9 000 mil om året.

En av lastbilarna lämnar sitt lösflak utanför HF för lossning och en stund senare är lösflaket ånyo lastat och väntar på fordon.

Totala körsträckan för lastbilarna och skåpvagnarna uppgår till mer än 70 000 mil per år, d. v. s. mer än 17 gånger runt jorden.

Trots att bilparken är så stor måste man ändå i viss utsträckning anlita åkerier i Stockholm på grund av växande transportbehov. HF:s egen bilpark är i stort sett dimensionerad efter det normala transportbehovet. Det betyder att man inte har några bilar i reserv och alltså måste lejda fordon sättas in vid toppbelastning.

Toppbelastning har man som regel torsdagar och fredagar, vilket beror på att skeppningarna kulminerar dessa dagar. En stor del av verksamheten består nämligen av transport av färdigpackat gods till hamnar och järnväg. Numera försöker också skeppsredarna att i största möjliga utsträckning minska båtarnas liggtider i hamn och det gör att när en leverans skall skeppas är det bråttom. Oftast får man inte besked om exakt när och vid vilken kaj båtarna skall ligga. När klarsignal för lastning så kommer måste alla tillgängliga resurser sättas in omgående. Det är också omöjligt att köra ner godset i förväg, då man inte vet vilken kajplats båten får.

Transporterna omfattar även utkörning av färdigpackat gods och lagervaror till förhyrda lagerutrymmen utanför HF. Sammanlagt hyrs cirka 20 000 kvm förrådsutrymmen i olika delar av Stockholm. Dit körs allt färdigpackat gods ut och läggs i lager landsvis för att sedan vid skeppning transporteras till hamn eller järnväg. Att utrymmena är så spridda vållar förstas en del olägenheter, vilka dock till en del kommer att minska i och med att det nya centrallagret i Flemingsberg blir färdigt och tas i bruk.

För att ytterligare rationalisera trans-

porterna mellan de olika lagerutrymmena har man nyligen infört ett system med lösflak. Två av lastbilarna är försedda med lösa flak som kan skiftas. Chaufförernas arbete består härigenom endast av avlämning och hämtning av de under intervallerna lossade och lastade flaken. För att denna skytteltrafik skall fungera i praktiken kör man oavbrutet efter uppgjorda tidsscheman. Lösflakssystemet infördes i samband med årets semester och meningen är att man skall övergå till det i så stor utsträckning som möjligt när centrallagret tas i bruk. Framst sparas man tid och bilar genom eliminering av stillestånd under lastning och lossning. Man räknar med att en lastbil med lösflak har samma kapacitet som två bilar med fast flak.

En annan ur rationaliseringssynpunkt viktig detalj utgör lastpallarna. Så gott som allt gods packas numera på pallar som gaffeltruckarna utan svårighet kan hantera. För speciellt skrymmande gods, som annars skulle vålla problem, finns speciella rullpallar.

Transportväsendet har för övrigt rationaliserats så långt man kan komma i dag, säger ing. Elfstadius. Utvecklingen har gått mot allt större enhetslaster och nästa steg i en framtid kommer troligen

att bli transporter med elektronikens hjälp. Från början hade varje chaufför med sig en »matsäck» som lastnings- och lossningshjälp. Denne eliminerades så småningom av gaffeltruckar och genom enhetslast, d. v. s. pallaster. Dagens storbehållare samt lösflak, som på sätt och vis också kan räknas som enhetslast, är ytterligare ett steg i den riktningen. Man räknar med att man härigenom kunnat nedbringa lastnings- och lossningstiden med maximalt 60–70 procent.

När vi nu talar om transportavdelningen får vi inte glömma bort packrummet, utan tvekan en av koncernens hårdast belastade avdelningar. Den normala kapaciteten för närvarande är cirka 900 kolli per dag, men ofta måste man pressa den siffran åtskilligt för att kunna klara skeppningarna.

Ett av packrummets speciella problem är hur man skall packa. Det kan många gånger vara en liten vetenskap för sig. Framför allt utlandstransporterna kräver en omsorgsfull packning. Man brukar säga att godset skall tåla ett fritt fall från en meters höjd, men å andra sidan får inte packningskostnaderna bli alltför stora i förhållande till varans värde. Och även här har man tidsfaktorn att kämpa mot.

Utan lastpallar och gaffeltruckar vore lossningsarbetet vid skeppningarna ett omständligt och tidsödande arbete. Med moderna hjälpmedel går det raskt undan.

Irland kallas inte för inte den gröna ön. T. h. en slottsruin till hälften täckt av en kraftig murgröna.

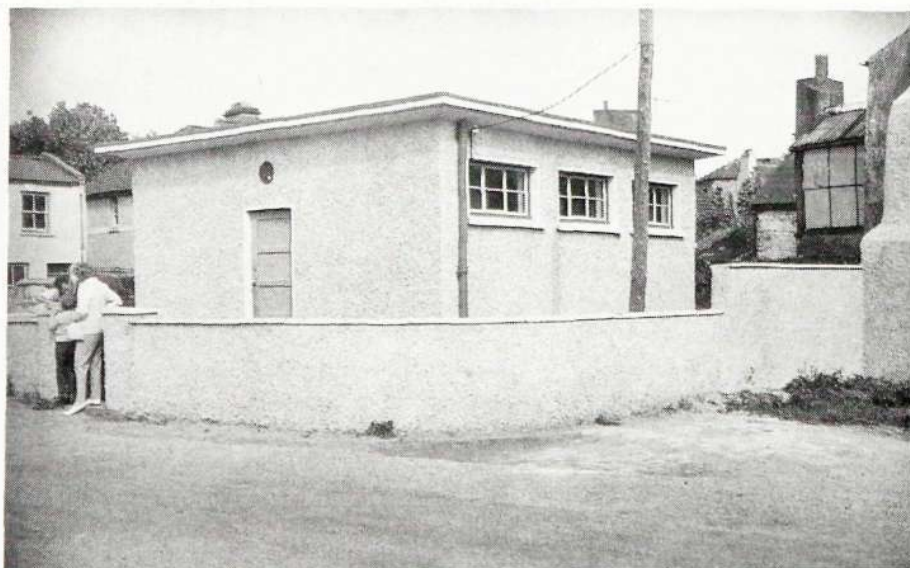

Irland — grön ö utan stress

Irland är ett land som egentligen ligger nära oss men som vi känner ganska dåligt till. Vi vet att huvudstaden heter Dublin och att irländarna är rödhåriga och hetlevrade, men så mycket mer är det väl inte. Det är inte något land man drömmer om att få komma till direkt. Det var därför med tvekan jag och min familj bestämde oss för att tacka ja till ett treårserbjudande på ön för montageavdelningens räkning.

När man så landar i Dublin en grå novemberdag har man ändå nyhetens iver i blicken. Första intrycket är genast den engelska stilen på uppbyggnad av samhälle, som man har föreställt sig den. Endast villabebyggelse nästan in till centrum, utan hög- eller radhus. Här består ett hus av två stycken tvåplans villor inkorporerade under ett tak och med alla dess rörelningar kontrastrikt målade som ett kryss-mönster utefter fasaderna. Det är ju inte alltid som de två grannarna har kommit överens om

Bilden nedan visar en LM Ericsson-station i Kinsale.

Ingenjör Roger Lennartsson tjänstgör för närvarande som montagechef i Dublin. Här berättar han något för Kontaktens läsare om Irland — den gröna ön — där ett nytt bolag, L M Ericsson Ltd, Dublin, nyligen bildats.

färgsammansättningen heller. Om den ena önskar ha sin taknock grön och den andra orange så blir det så! Det är ju ett fritt land. Med den tjocka kolrökens hjälp intar de snart samma färg i alla fall.

Som regel är husen utrustade med »centralvärmesystem» som utgörs av en öppen spis i vardagsrummet. Följaktligen är detta den enda plats där man kan sitta ner vintertid. Här samlas hela familjen på kvällen framför TV:n, med undantag av far som förmodligen avslutar dagens affärer på den närliggande puben, eller försöker få ner bollen vid

det 18:e hålet på golfbanan innan det blir definitivt mörkt ute. Vid sängdags klär man så om till flanelppyjamas framför brasan och med sprinterfart förflyttar man sig till sovrummets dubbelsäng och väntande varmvattensflaska. Att irländarna har svårt att komma upp på mornarna och har sena kvällsvanor behöver väl knappast nämnas. Dålig punktlighet på mornarna i arbetet anses inte på något sätt som en större förseelse i landet. Emellertid har denna dåliga vana över-

LME på Irland

L M Ericsson introducerades på den irländska marknaden år 1955, då vi erhöll order på en 2 000 linjers lokalstation, system ARK 51, för Limerick. Denna order följdes 1957 av en beställning på tre lokalstationer, system ARF 10, för Dublin.

Vad som i dag är ett intressant objekt är automatiseringen av den irländska landsbygden, där våra åtaganden omfattar byggande av cirka 200 stationer av varierande storlek. Våra intressen på Irland omhänderhas av ett nybildat bolag, L M Ericsson Ltd., Dublin, med direktör David Lundström som chef. Bolaget sysselsätter i dag drygt 100-talet man.

Inom kort kommer en automatisk telexstation att sättas i drift i Dublin. Det blir den andra telexstationen i LME:s historia som går i drift.

Åsnekärran är ett ingalunda ovanligt transportmedel.

förts även till dygnets övriga timmar. Att komma någon timma försent till ett sammanträffande eller att överhuvudtaget inte komma alls är vardagens melodi. Fördelen är att livet flyter mycket lugnt och sakta utan tillstymmelse till jäkt.

Ingen kan begära att en utveckling skall gå särskilt fort framåt med ett dylikt arbetssätt – och det gör den inte heller. Men man är inte ledsen för det. Så länge man har mat på bordet, tak över huvudet, TV och öl på kvällen, är det inget att oroa sig för. Finesserna därutöver har en mycket underordnad betydelse. Vad spelar det för roll med rikedomar i denna världen när man i alla fall kommer att få det så bra i livet efter detta. Det kan man bli övertygad om när som helst och var som helst. Man finner präster var man går, inte så sällan mediterande över sin bibel med konjaksglas och cigarr vid sidan. Här bör kanske inpassas en varning till dem som ämnar besöka Irland: ta aldrig upp ämnet religion till diskussion. Du blir definitivt inte släppt före nästa dags gryning eller också utsparkad av någon oförstående som inte fått deltaga i diskussionen.

En resa genom landsorten är en upplevelse. Ön är inte särskilt vidsträckt, men för att dryga ut avstånden mellan samhällena har vägarna byggts i s-form. Någon risk för att somna bakom ratten på grund av brist på omväxling finns inte. Vad man möter bakom nästa vägkrök vet man inte förrän efteråt.

Närmar man sig en marknad kan det vara variation på föremålen. Är man inte förberedd kan man få hjärtat i halsgropen när man första gången möter en kromosomgris kommande i skarpt trav med ägaren tolkande på cykel efter i ett snöre knutet runt halsen på grisen. Ju närmare marknaden man kommer desto oftare finner man vägen blockerad av flockar av får eller kor. Till en början irriteras man väl som svensk av att oupphörigen behöva sitta och stirra på ett femtiotal kosvansar, som makligt svänger fram och tillbaka, jämnt fördelade över

hela vägen, medan dess förare har träffat en kollega, som han inte sett på två dagar, och följaktligen ger blanka tusan i kor och övrigt. Så småningom lär man sig tekniken att se när en öppning visar sig i flocken och kilar in sin bil där, varvid som ett under vägen ligger öppen hela hundra meter till nästa krök.

Marknadsplatsen kan vara fylld till varje hörn av kor, grisar och får som dräller omkring med eller utan innehavare. Jag måste avråda från att stanna för eventuell proviantering, då även affärerna stundtals är besökta av kreaturen, varför matvaror som placerats vid golvnivå erhåller extra ingredienser vid dylika besök. Man finner emellertid andra bönder som är mer omtänksamma och försiktiga om sina djur. Att finna tre skära gristrynen pressade mot den bakre sidrutin i en bil som står parkerad vid trottoaren bevisar ju detta. En bil är till för att användas är irländarnas princip. Har man nu ingen kärra tillgänglig så placerar man följaktligen sina försäljningsobjekt runt om sig på bilens sittydnor.

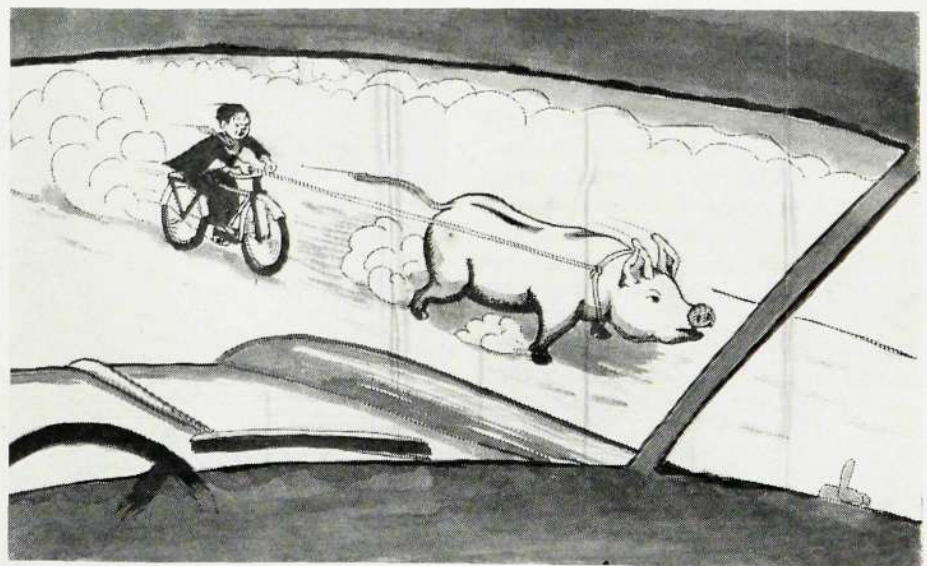
Det kan ha sina sidor att bygga telefonstationer i närheten av dylika mark-

nadsplatser. En förman fann en dag vid återkomsten från lunch fem kor studerande koordinatväljartekniken inne i stationen. Då stationen var ganska trång hade det sina problem att passera korna till den bakre vägen och därifrån försöka backa dem ut. Någon anvisning i montageinstruktionen fanns inte.

Efter tre år i landet har man fått åtskilliga tankeställare om vi i Sverige är så mycket lyckligare med vår höga standard och strikta ordning på alla områden. Många irländare lever under rakt motsatta förhållanden men önskar inte byta med någon. Irländaren är en mycket harmonisk människa och alls inte den hetlevrade rödhåring som man föreställer sig. Förresten är den största allmänheten mörkhårig och originellt nog med blå ögon. Det är måhända en kvarlämning från den tid skandinaviska vikingar invaderade ön.

För den historieintresserade har Irland att bjuda på tusentals gamla borgar och ruiner, men han får som regel finna dem själv då irländarna inte intresserar sig för dem. Som smeknamn har Irland fått namnet »Den gröna ön». Anledningen behöver man inte söka efter. Sommar som vinter översvämmas allt av en frodig grönska. Lövträd som tappar sina blad på hösten erhåller genast nya från murgrönan som klängt upp efter stammen. Att se en telefonstolpe insvept i saftiga blad ända upp till isolatorerna är vackert men kanske inte alltid så bra för kommunikationerna. Talar man engelska tar man sig fram överallt på ön. Den inhemska gaeliskan kvarhålls endast krampaktigt av en minoritet och talas inte som regel öppet.

Irland är värt ett besök, men ta med ett paraply.

Direktör Hans Werthén hälsar LM-pensionärerna välkomna till lunchen på Tyrol. I bakgrunden LM:s folkdanslag.

RITT-metoden provades av många vid Instruktionsteknik AB:s monter och väckte berättigad uppmärksamhet. Bilden t. h.

På bilden nedan t. h. sjunger Anders Möller från LM-teatern Evert Taubes nudistpolka.

Bilden nederst på nästa sida visar presentationen av L M Ericssons svenska dotterbolag.

LM-dag med nytt publikrekord

På morgonen den 6 september lägrade sig dimman över – ja inte slagfältet utan Gröna Lund, där fritidskommittén med Bengt Wennberg och Gunnar Persson i spetsen började förberedelserna för den 18:e LM-dagen. Redan vid halv elva-tiden, alltså en timme före pensionärlunchens början, sken solen helt traditionsenligt från en klarblå himmel, men då hade förste pensionären varit på plats sedan ett par timmar.

Pensionärlunchen på LM-dagen är populär och när värdarna Lisa Karlsson och den äldste i tjänst varande LM-aren Albert Milton tog emot på Tyrol hade över 400 »gamlingar» mött upp. Sedan LM-dagen invigts med orkesterns nya fanfartrumpeter hälsade direktör Hans Werthén välkommen och redogjorde för senaste årets LM-framsteg i såväl Sverige som utlandet. Till skinkan bestods man så underhållning av LM-orkestern, folkdanslaget och LM-teatern, som tillsammans med LM:s blandade kör framförde ett Evert Taube-program.

När portarna kl. 13 slogs upp för invasionen av LM-are inledde orkestern med en timmes konsert vid ingången. Det blev som vanligt full fart och långa köer från första stund. Ljudet från LM-orkestern, Hägerstens skolorkester och tusentalet vislande LM-ballonger blandade sig med »Grönans» alla vanliga ljud och framhöll att detta var LM-arnas dag, vilket inte minst alla LM-flaggor och den stora reklam-Ericofonen underströk. I vimlet återfanns pensionärerna

direktör Gösta Gerdhem med fru, avdelningschefen Ivan Lund från FÖB, kamer Uno Svensson från Katrineholm, naturligtvis nestorn Härdar-Lasse, gamla rörmokare Sjöquist, verkmästare Sven Fröderberg och många, många fler kända och okända LM-ansikten. Över 25 000 besökare hann man räkna in innan dagen var slut och det innebär nytt rekord för LM-dagen.

En pristävling hade också anordnats. Man visade flaggor från alla de länder där LM-koncernen är representerad utom fyra, som de tävlande skulle identifiera. Det var Japan, Holland, Frankrike och Saudarabien. Det visade sig vara i svåraste laget och priset, en Radiola transistorapparat, kunde ingen erövrå.

I gången mellan »Grönans» två områden presenterade reklamavdelningen L M Ericssons nya dotterbolag Instruktionsteknik AB. I en monter demonstrerades hur man med hjälp av RITT-metoden –

arbetsinstruktion via bandspelare – monter och demonterar en Dialog-apparat. Dessutom presenterades L M Ericssons övriga svenska dotterbolag i form av fotomontage.

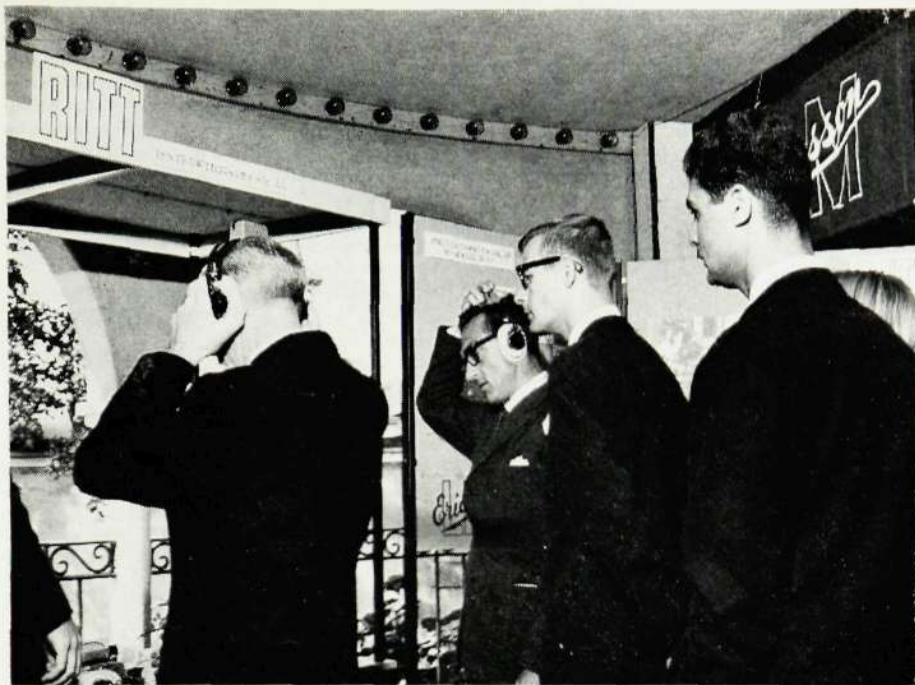
Mera LM blev det då folkdanslaget gjorde en uppskattad uppvisning på Gamla scenen, där vid ett annat tillfälle direktör Nils Kallerman delade ut priser till ett 50-tal skyttar för fina prestationer vid koncernmästerskapet i gevärsskytte dagen innan. De tre bästa i mästerskapet blev L D Carlsson, Karlskrona, K B Olsbro, HF, och Y Jacobsson, Söderhamn. I lagtävlingen segrade HF med Söderhamn på andra och Karlskrona på tredje plats.

I övrigt roade man sig med Grönans sedvanliga attraktioner till de så populära priserna »från farfars tid». Och på Tyrol hade källarmästare Iversen ordnat med god och riklig »LM-lunch» nästan lika billigt.

Efter en stunds rundvandring i solen på »Grönans» var det skönt att få sätta sig och vila fötterna.

Hallå där uppe!

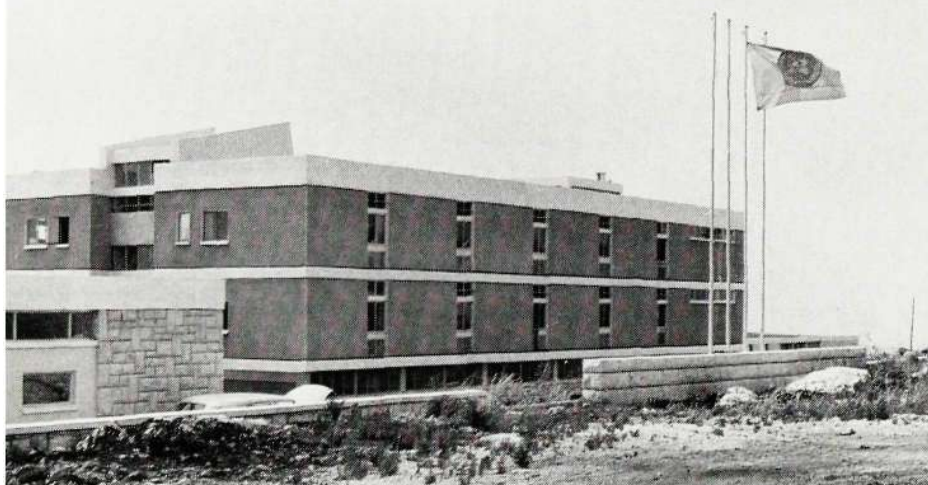

Reklam-Ericofonen har i dagarna tre varit utställd på Tempo i Söderhamn som dragplåster för en av korpklubben anordnad fest på Östra berget i Söderhamn fredagen den 21 augusti. Festen, som blev en klar succé, inleddes med att Tempo visade årets höstmöde. Kring den stora Ericofonen som nu placerats på scenen utlystes så en tävling. Det gällde att gissa hur många Ericofoner som tillverkades av LME under 1963. Hr Hans Nilsson, Söderhamn, hade föreslagit det originella antalet 123 456, och blev därmed korad som segrare eftersom hans siffra var närmast den rätta, 125 059. Som pris fick han sin gamla telefon utbytt mot en Ericofon. Amatörteaterklubben vid SÖ underhöll sedan med ett revyprogram. Vi vill ta tillfället i akt och överlämna en ros till klubbens ledare och regissör, Arvid Lingman, som skapat en välspelande och uppskattad ensamble. Så dansades det resten av kvällen, som arrangörerna kan känna sig nöjda med. Cirka 800 personer hade den vackra höstkvällen lockats till det så vackert belägna Östra Berget. MW

Johanna och Oskar var bägge i ättiårsåldern och hade varit förlovade med varandra i femtio år. En dag sa Johanna till Oskar:

– Nu tycker jag det är på tiden vi gifter oss!

– Jo, sa Oskar, men vem tror du vill ha oss?

Den i Libanon av svenska medel byggda NIB-skolan i Siblin har nu avslutat sitt andra verksamhetsår för förmans- och lärarutbildningen, medan teknikerutbildningen avslutat sitt första år. Här har den välkände LM-aren »Effe» Klingström lagt ner ett pionjärbete. Detta första nu avslutade år har endast 16 elever undervisats, men med den nya årskurs som tillkommer fördubblas antalet. I de rymliga och välplanerade lokaliteterna finns dock plats för betydligt fler elever. En stor del av demonstrations- och studiematerielen har kommit från LM Ericsson i Stockholm. På bilden t. v. ses en av skolbyggnaderna i Siblin.

I samband med att skyddsinspektören vid HF, Rudolf Garmland, avgick med pension tilldelades han Arbetarskyddsstyrelsens förtjänstplakett för sina insatser inom arbetarskyddet. Plaketten utdelades vid den för koncernens företagsnämnder gemensamma årliga träffen på HF. På bilden nedan fr. v. Rudolf Garmland, VD Björn Lundvall och fru Mildred Runbjörk, Katri-nholm.

Dr Ricardo Baquero González, styrelseordförande i C A Centro Médico i Caracas, ringer det första samtalet över den nya växel **ARD 151** som nyligen invigts i Centro Médico. Växeln har 300 anknypningar och 40 centrallinjer och har dessutom speciell utrustning för olika samtalsmöjligheter. Till vänster på bilden Sr José L Garcia de Ceca från vårt dotterbolag **Teléfonos Ericsson C. A.** i Caracas. Ovan.

Under mottot »Telefonens historia är LM Ericssons» har LME deltagit i en jubileumsutställning i Karlshamn. Bland annat presenterades **Inter-vox** och **Dialog**. Vid sidan av de nya apparaterna visades en rad telefoner av äldre datum och dessutom belystes företagets utveckling i övrigt i en bildkavalkad. Bilden t. h. är hämtad från utställningen.

Den livaktiga fotoklubben vid AB Ermi i Karlskrona anordnade i våras en utställning med mottot »Ermi fotoklubb visar» och omfattande ett 50-tal bilder i svartvitt och färg. Bilden ovan har hämtats från kollektionen och är tagen av ing S Hallstedt. Fotoklubbens energiske ordförande Holger Pelch kan inte undertrycka sin glädje över det intresse utställningen rönt. Den har bl. a. sporrat till nyrekrytering inom klubben, som för närvarande har cirka 60 medlemmar. En viss kursverksamhet bedrivs också under ledning av mer erfarna medlemmar, vilket man hoppas skall ha gett påtagliga resultat i den stora interna tävling som anordnats under mottot »Karlskrona i bild.»

■ En liten brandfackla till övriga fotoklubbar inom L M Ericsson: Varför inte utmana Ermi fotoklubb i en tävlan?

Rektorn vid PTT:s skola i Lagos Mr Horgan, som vid midsommartiden gjorde ett studiebesök vid LME, fick i år tillsammans med ing Teo Oji vid PTT i Lagos, f. n. praktikant vid LME, uppleva ett riktigt midsommarfirande i äkta Leksandsmiljö. Ett flygplan hyrdes och då ing Stig Sundén X/Onp ställde sig till förfogande som pilot satte man kurs på Leksand. Trots oturmed vädret fick man uppleva majstångsresning, kyrkbåtar och allt annat som hör till midsommarfirandet i Dalarna. På bilden mr Horgan och ing Oji framför planet före start. Nedan.

Vid invigningen av kustartilleriets radarskolas andra utbyggnadsetapp tilldelades en LM-are regementets förtjänsttecken i silver. Det var major K-G Kahlund som för sina insatser vid planeringen av denna etapp av utbyggnaden fick mottaga belöningen. På bilden överst överlämnar överste Sixten Gråberg förtjänsttecknet till major Kahlund. I mitten major Erik Karlberg.

Den 22 maj skedde den formella starten för Telecom HG. m. b. H. i Wien, som därmed officiellt representerar LM Ericsson i Österrike. I samband med starten demonstrerades ett urval av våra produkter för representanter för dagspress och facktidsskrifter i Österrike. Från LM Ericsson deltog direktörerna C Jacobaeus, och N Kallerman samt hr P-B Janson medan Telecom representerades av styrelseledamöterna K Vogou och H von Höfer samt chefen Dipl. ing. E Tautner. På bilden talar dir Jacobaeus t. v. med Karl Vogou och direktören för Österrikisk Svenska Institutet Bernhard Ewerlöf.

ÖR-skola lär 100-tal kvinnor löda

LM Ericsson hade tidigare två fabriker i Örebro. Den ena, belägen vid Tullängsgatan, kallades »Tullängen» och den andra på industriområdet Holmen fick därför helt följdriktigt heta »Holmen». Vid vardera fabriken arbetade 125–150 anställda. Under 1963 byggdes Holmen till med cirka 3 000 kvm eller ungefär dubbelt så mycket som Tullängens golvyta. Denna tillbyggnad blev klar till semestern 1963 och tillverkningen vid Tullängen började flyttas till Holmen. Flyttningen var genomförd i november 1963. Från att ha varit trångbudda i ganska obekväma arbetslokaler med många dörrar och trappor, fick de anställda på ÖR plötsligt gott om utrymme i mycket ljusa och lättarbetade lokaler utan trappor, trösklar och dörrar, som hindrade interna transporter och rationell produktion. Standarden på de nya arbetslokalerna, omklädningsrummen, lunchrummet och kontorsrummen visade sig vara ovanligt hög.

Vissa omorganisationer och strukturaliseringar genomfördes, vilket medförde att ÖR inte omedelbart ökade sin arbetsstyrka. Tvärtom gick antalet anställda ned något. Bland de mer uppmärksammade förändringarna kan nämnas att ÖR upphörde med all primärtillverkning, att bandspelartillverkningen lades ned och att vissa kontorsfunktioner överfördes på HF och GV. I stället flyttades bland annat montering, förbind-

ning och provning av små automatväxlar för Erga till Örebro. Meningen är att växlar upp till 100 abonnenter skall tillverkas på ÖR, som också kommer att förbinda en del reläsatser. Eftersom snabbtelefoner och telefonsvarare redan tidigare ingått i ÖR:s produktion är det naturligt att ökningen av dessa produkter också hamnar i ÖR.

Den nedgång i antalet anställda som i huvudsak blev en följd av att primärtillverkningen upphörde kompenseras mer än väl av de nya sekundärtillverkningarna. För att snabbt komma upp i önskad kapacitet på förbindningsidan har ÖR startat en skola, som väckt ett visst intresse hos stadens och omgivningens kvinnliga arbetskraft. Denna skola, som är förlagd till en lokal helt skild från produktionsverkstaden, kan ta emot upp till 15 elever och har en kvinnlig instruktör som med hjälp av instruktionsbandspelare, övningsfixtur och övningskabel utbildar kvinnor i konsten att läsa kopplingsschema och göra snygga lödningar. Resultatet har visat sig gott och före årsskiftet beräknas 80–100 kvinnliga nyanställda ha genomgått denna utbildning.

ÖR har därmed blivit en faktor att räkna med bland LME:s telefonfabriker från att ha varit en ganska obetydlig landsortsfabrik med mycket blandad tillverkning.

A E

På bilden ovan är Jörgen Flood sysselsatt med provning av växel under överinseende av provrumschef K Karlsson.

Nedan en vy från förbindnings- och lödavdelning för BDC-växlar. I förgrunden slutmontering av dessa växlar.

Nedan t. h. Tre Örebroflickor vid förbindnings- och lödskolan vid ÖR. Utbildningen sker som synes med hjälp av bland annat instruktionsbandspelare.

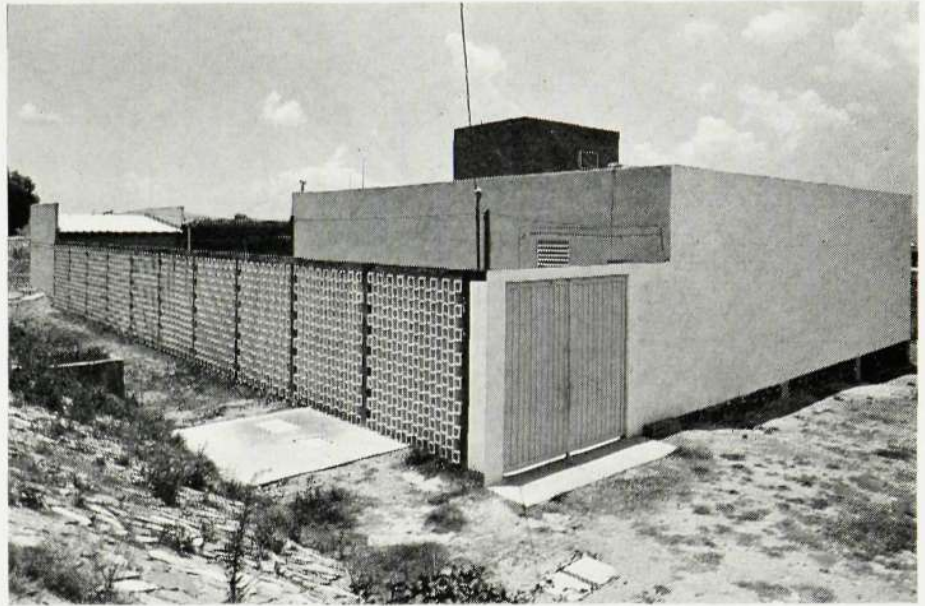

Nya LM-stationer i drift i Mexico

Mexico DF beläget mer än 7 000 fot över havet ligger högt även när det gäller telekommunikationernas utbyggnadstakt. Man räknar för närvarande med en årlig abonnenttillströmning av ungefär tolv procent per år, d. v. s. en fördubbling av nuvarande bestånd på mindre än sju år. I dag finns LM Ericssonutrustning för mer än 260 000 lokala automatlinjer i drift inom Mexico DF fördelade på 26 centraler, vartill kommer förmedlingssteg av typ ARM för 1 400 linjer. I dagarna har dessutom beställts ett förmedlingssteg för internationell trafik med en multipelkapacitet av 800 linjer ARM.

Telefonservicen, som omhänderhas av Telefonos de México, utmärkes av hög teknisk standard. På bilden till höger en nyligen idriftsatt automatcentral, ARF-stationen Ciudad Satélite med 2 000 linjer. Ytterligare en station, AGF-stationen Churubusco med 5 000 linjer, har nyligen tagits i drift. Båda stationerna har dimensionerats för en slutkapacitet om 30 000 linjer.

– I slutet av maj skedde den hittills

största idriftsättningen av KV-stationer i Australien. Sammanlagt inkopplades 10 stationer inklusive 3 tandemcentraler, belägna i 8 olika förorter i Melbourne.

– En ny KV-station om 4 000 linjer invigdes i våras i Sfax, som därmed som andra stad i Tunisien gick över till helautomatisk lokaltrafik. Samtidigt togs en ny manuell interurbancentral i bruk. Överkopplingen omfattade cirka 2 500 abonnenter.

– Vår andra ARM-central för interkontinental telefontrafik sattes i drift den 15 juni. Den tillhör Canadian Overseas Telecommunications Corp. och är belägen i Vancouver. Tidigare har en motsvarande central tagits i bruk i Montreal.

– I Egypten har tre nya ARM-centraller tagits i bruk. Det är interurbancentraler på 1 400 linjer i Cairo, på 800 linjer i Alexandria och på 600 linjer i Tanta.

Erga-konferens i Lissabon

Avdelning K på Erga-divisionen, närmare bestämt Ke, arrangerade i början av juni en Centralographkonferens i Lissabon med 22 deltagare representerande praktiskt taget alla europeiska marknader och USA. Från Erga deltog KC P B Jansson, KF Sture Hjelm, KeC Lars Selin och Ke Göran Marcus. Under konferensen diskuterades marknadsföringsmässiga problem som är speciella för Centralograph-systemen.

Konferensen var till stor del uppbyggd på deltagarnas medverkan och en hel del intressanta föredrag presenterades, bl. a. av D Dickman, Telephone

Rentals, England, som talade om att hyra ut Cph-anläggningar. J Schäfer, SVG, Tyskland, informerade om bedömandet av lönsamheten vid deltagande i mässor, J Dubin, som representerade vårt franska bolag STE, berörde hur man utnyttjar Cph för automatisk registrering av fel på telefonväxlar, och K Klöpfer, ESZ, Schweiz, presenterade Cph-konkurrenter.

Slutligen informerade I Hallberg, FÖB, om några intressanta Cph-anläggningar vid en del större svenska industrier, vilket gav konferensdeltagarna en represen-

tativ överblick hur Cph-systemet utnyttjas på den svenska marknaden.

I övrigt gavs rika tillfällen till informationsutbyte deltagarna emellan och konferensens syfte – att stimulera Cph-försäljningen på våra marknader – har redan uppnåtts i form av en intensivare orderingång.

På bilden nedan t. v. hälsar KC P B Jansson den svenske ambassadören i Portugal Dryselius välkommen. I mitten KF Sture Hjelm. Till höger några av deltagarna, fr. v. KeC L Selin, Ke G Marcus, C Bach-Nielsen, LMD, J d'Ab-ravanel, Frankrike, och J Dubin, STE.

Så var det då...

Döbelnsgatan 18. Året 1914. Utanför på gatan stod en 16-årig yngling med avgångsbetyg och rekommendation på fickan från skolans överlärare. Han tog mod till sig och stegade en trappa upp. Frågade efter ingenjör Grabe. Efter en stunds väntan kom högst densamme, en herre med pipskägg och seglarmin. Ynglingen antogs och placerades på orderkontoret hos AGAA, som han allmänt kallades.

Hur annorlunda såg inte en stor firmas kontor ut på den tiden. Redan den gedigna mahognybeklädningen på korridorväggarna ingav respekt. Mitt framför ingången låg »hörnrummet». Det var det verkliga finrummet med sina utsökta snickeriarbeten för att inte tala om de vackra skåpen och övrig möblering. Till höger om hörnrummet residerade direktören. I rum nr 1 höll ingenjör Grabe, som i egenskap av vad som numera kallas ÖI, sin hand över mångt och mycket. Rum nr 2 beboddes av ingenjör E Wallin. Hans specialitet var Koopman & Co och Kolonialministerium, på sin tid stora holländska kunder. Ingenjör H Pettersson och fröken Sommar delade rum nr 3. HP som man sa i dagligt tal var gentlemannen i tal och skick, vänligheten själv, inte minst mot den nyanställda ynglingen. Ingenjör Hj Kronwall skötte om Svensk-Dansk-Ryska från rum nr 4. En liten herre, också han med pipskägg och torr humor. I rum nr 5 hamnade den nyanställda ynglingen.

Herr AGAA (Anders Gustaf Adolf Andersson) tog emot. Det var en chef det. Han lärde ordning och reda och ställde stora krav inte minst på sig själv. Det här rummet var orderkontoret. Här skedde all orderutskrivning till verkstaden, bevakades leveranstider samt avprickades i orderjournalen när ordern expederats. Här förvarades också modellkartorna över LM:s tillverkningar. Varje apparat var sonderdelad i numrerade enkeldetaljer och smärre sammansättningar. Kunderna kunde sedan efter fotografier beställa de önskade artiklarna. Enkelt men effektivt. Avlönings- och sjukkassekontoret med Constance Andersson och Erik Johansson upptog rum nr 6.

Gick man till vänster i korridoren fann man kamrer Ivar Hallstedt, kon-

torschef och inköpare av all materiel för kontor och verkstad. Expedition och bokföring rymdes i tvenne rum. Där tillbringade bl. a. hrr Alfvén, David Pettersson DP, Carl Palm och bokförarna Strandberg, Richter och Trädgårdh sin arbetsdag. Sist men därför inte minst viktigt var vaktmästeriet. Där härskade vaktmästaren E O Larsson med gemyt och snusdosa samt en liten glad trall ibland. Denna snusdosa öppnades ibland beredvilligt även för direktören och kontorschefen.

Två trappor upp höll flera »offertare» till. Namn som Knut Larsson – KL, Anders Tobiasson, TafG, Kruse och Levisson är välkända. »Labbet» var hopträngt i ett litet rum, där man kunde leta efter ingenjör Markman bland instrumenttavlor och motståndsbyggkor. En liten fotoateljé sköttes av ingenjör Ek. P G Nyhlén var den ingenjör som visste det mesta om kondensatorer och torrelement. Ritkontoret var ej stort och ingenjör Agrén basade för det hela. Vid sina fötter hade han som regel sin stora hund, en trogen följeslagare till A, som led av ett svårt handicap.

Många andra namn som hos många skulle väcka minnen till liv kunde nämnas, men utrymmet är ju begränsat. Ja, inte var kontoret så stort på den tiden, men desto mer intimt. Och roligt.

En herre, som satte färg på mycket var öververkmästaren Alf Larsson, som även anställde folk till verkstaden.

En ung pojke sökte jobb. Han bugade och tummade mössan.

Alf La: »Du ska svarve runt.» Pojken bugar igen och tummar mössan, tyst som en mus.

Alf La lätt irriterat: »Stå inte där och titta med dine dumme ögon. Du ska svarve runt.»

Att bli anställd vid LM ansågs på den tiden som något särskilt fint. Ryktet spreds snart om någon fått plats där och likaså när någon slutade. Hoppjarkorna var inte uppfunna då.

Högtidsdagar firades då som nu. Men det var något särskilt med Menlösa barns dag och Per-dagen, för då uppuktades expeditionschefen Per Alfvén med bondkarameller vartill kontorsfolket bidragit med ett öre per man. Det var fest det. Den firade gick sedan laget runt och

bjöd tills påsen var tom. PA var som man säger en inbiten ungarl.

Man skojade friskt med varandra. På expeditionen fanns en skåning, som när han ibland besökte rum nr 5 inte fick någon upplysning förrän han sagt: »Kronprinsens husarregemente». Det blev när det lät som bäst: »Kvonkvinsens husavvegemente.» Men ibland förekom han genom att genast han öppnat dörren säga sin ramsa.

Även politik pratades ibland. AGAA t. ex. som höll på tyskarna sa: »så länge som tyskarna har pickelhuvor seg-rar dom.» Han blev mycket betänksam, när tyskarna övergick till »plåtfaten». Och det gick ju som det gick.

Som det heter på »modernt» språk tråkade man varandra ibland, men ingen tog illa upp. Blev det en fnurra på träden någon gång, var det inte långt till försoning igen.

Verkstaden var till en mycket stor del snickeri. När snickerbasen Cederqvist såg den första plåtapparaten sa han: »Här har vi träapparaternas likkista.»

Verkmästarna var kungar, var och en i sitt rike. De bestämde och planerade själva vad som skulle göras. T. ex. Rydén, som satte ihop växlar, beställde klaffar och omkastare hos Blesell. Blesell i sin tur beställde pressade ämnen hos Nilsson (Pressarnisse) och svarvning hos Elfstrand. Dessa ämnen slutbearbetades och hopsattes sedan av Blesell, som även beordrade ytbehandlingen. Varje verkmästare lagrade sina detaljer under bänkar och i hyllor på avdelningen. Som regel gick det väl bra då med, men ibland klickade det och »kungarna» drabbade samman i rätt så pepprade telefonsamtal. Man hade ingen planeringsavdelning att skylla på.

Ja, det är 50 år sedan dess och allt är nu förändrat. Den tidens organisation skulle man ej kunna drömma om att ha i våra dagar, men det gemyt och personliga engagemang, som alla tycktes känna, var i alla fall ett stort plus. Jag hoppas dessa rader kan vara till några minneshakar för äldre LM-are. Det är ju för oss som för alla andra att till flydda tider återgår vår tanke än så gärna.

Axel Malm

TRÅDSTUMPAR

ATT VARA LICENSINVENTERARE

NÅGOT OM FÖRKORTNINGAR

Att vara en av Televerkets licensinventerare är väl något som ingen av oss har någon större längtan efter. I synnerhet om man betänker hur underligt människan kan uppträda när det egna samvetet inte är riktigt rent. Att hembesöken i alla fall kan bjuda på både roande och lärorika episoder läser vi i Televerkets Personaltidning Verket och Vi, där två licensinventerare, Kaj M Hägerström och Engelbrekt Berggren, berättar om sina upplevelser.

Vi saxar en episod som handlar om charmfull tankeord.

»Det hände på östgötaslätten. I köket var bonden, sonen och jag. Det var ett evinnerligt letande i lådor, skåp och andra skrymslen. Sonen, i tjuugoårsåldern, tittade på medan faderns nervositet ökade i takt med att han upprepade: Du ska väl ha ordning på papperen, skynda dej att få fram den, du har förstås inte löst någon, det här blir dyrt för dig... Självt tyckte jag synd om bonden och skulle just säga att det här ordnar sig nog ändå. Men så hittade han en licens. Och så en till. Och ännu en. Han hade tre giltiga licenser med olika förfallotider. Bonden var tacksam över att jag upplyste honom att han kunde lösa tillbaka två av dem. Och sonen mumlade något om att »Ja, du har då ordning på dina papper» innan jag drog vidare.»

Någon gång kan också licensinventeraren vara till nytta på annat sätt.

»Det var fyra trappor upp i ett hus på Drottninggatan i Stockholm. Jag hörde gråt och fann en äldre, förtvivlad dam. Jag frågade vad som stod på och fick veta att hon blivit uteläst. Och inte kan jag få tag i min dotter, jag orkar

inte gå till hennes arbete, suckade damen. Vi löste problemet så att jag fick ett intyg med rätt att hämta nyckeln hos dottern och efter 15 minuter var jag tillbaka med dyrgripen. Damens tacksamhet var översvallande och själv kände jag mig som scout i flera timmar.»

Och så slutar vi med att berätta om den snickare som då han fick veta att han måste ha licens blev så rasande att han tog apparaten och slängde den i golvet så att den gick i tusen bitar. Raka motsatsen var dock en snäll gumma, som nyligen fått elljus installerat. Hon sade att hon hade radio och att hon naturligtvis skulle lösa licens. Men när licensinventeraren bad att få se på radioapparaten pekade den stolta ägarinnan på elmätaren.

*

Det har ju blivit så modernt och populärt att spara tid på alla möjliga sätt. Varför inte införa förkortningar i ännu högre grad. Så här t. ex.

Den som alltid har varit frisk vet inte vad d. v. s. att vara sjuk.

Ett verkligt uselt f. d. sa Sixten Jernberg när han stakade fram över ett fält som var tråskartat o. d.

Jag vill bli kysst m. m. glöd, sa flickan, och s. k. hon på sin fästman.

Jag tar släden, ty i snö är m. fl. gånger bättre än hjul, sa bonden, vars son just beslutat sig för att gå ut o. s. v. tills han sått färdigt.

Men innan han gick provade han de smala byxorna och bestämde sig för att vänta t. v. fanns att köpa.

LM-are på långresa

Under en lång följd av år har fritidskommittén vid Katrineholms-fabriken anordnat kortare resor i stadens omgivningar. Så småningom började de lämpliga resmålen tryta och man har fått söka sig allt längre bort. Förra året gjordes en uppskattad tvådagars resa till Göteborg och i år beslöt man ta steget fullt ut och lämna landets gränser.

Köpenhamn blev resmålet och det var 55 glada och förväntansfulla resenärer som embarkerade bussen på Kristi Himselfärdsdag. Efter kafferast i Gränna och lunch i Värnamo kom man i kvällen till Malmö, där man övernattade. Under besöket där passade också två LM-are – Sven »Puskas» Karlsson och Signe Strand – på att förlova sig, vilket naturligtvis firades.

När man följande morgon anlände till Köpenhamn stod ingenjörerna Larsen och Philipsen från Telefon Fabrik Automatic A/S på kajen och hälsade välkommen. Två bussar stod också där och i strålände sol blev det ett par timmar lång rundtur som slutade med ett intressant besök på TFA Gladsaxe, där man fick en liten inblick i de danska kamraternas arbetsförhållanden. I rena, prydliga lokaler satt vänliga och glada människor och ackordsjaktet var mindre påtagligt än hos oss. Två gånger om dagen bjöds arbetarna på kaffe av företaget, vilket enligt uppgift kostade TFA 50 000 kr om året.

Det var mycket som var likadant som på vår fabrik men också annorlunda. Jag vill nämna en liten detalj, visserligen obetydlig men den gav ändå ett visst intryck. Vid varje plats fanns en liten skylt med arbetarens namn.

Besöket på TFA avslutades med lunch i företagets matsal där produktionsledaren vid TFA, ing. Ty-Andersen presiderade. Efter lunchen besöktes Tuborgs bryggerier och Zoologisk Have, varefter eftermiddagen och kvällen ägnades åt egna strövtåg i staden.

Under hemresan på lördagen gjordes bland annat ett besök i Möbelikéas stora utställningshallar i Älmhult, så det var en trött men belåten skara LM-are som återvände till Katrineholm.

På bilden nedan tackar reseledaren Helge Bramstedt, t. v. ing. Ty-Andersen på TFA för gästfriheten.

HB

VILL DU

lära dig dansa folkdans? Gå då med i LME:s folkdanslag, som leds av Gunnar Persson, HF/ZbpC. Höstkursen har just börjat, men än är det inte för sent att komma med. Vi håller till i Midsommargården, tisdagar mellan kl 17.30 och 19. Anmälningar mottas av HF/Pk, tel. 2619.

VALKOMMEN!

Regnguden Tlalocs sista resa

En av Sydamerikas tyngsta transporter i modern tid inleddes tidigt på morgonen den 16 april i år. Det var då avguden Tlaloc, fruktbarhetens och regnets gud, i triumf men också under sorg och bittert motstånd fördes från den lilla mexikanska byn Coatlinchán till huvudstaden Mexico City och dess nyuppförda antropologiska nationalmuseum. Det var ett jättföretag med stora tekniska svårigheter som i storlek väl närmast kan jämföras med det som förde den berömda monoliten »Cleopatras nål» på 180 ton från Egypten till London.

Men låt oss först presentera avguden Tlaloc. Under århundraden hade den bortglömd av omvärlden legat okullvält i en uttorkad bäckravín med ansiktet mot skyn tills den år 1910 frilades och vetenskapligt undersöktes. Den antas tillhöra Teotihuancivilisationen i Mexico och beräknas därmed vara cirka 1500 år gammal. Enligt arkeologen Leopold Batres är Tlaloc en manlig gudgestalt, medan det enligt gammal hävd och dagens vetenskap anses att den jättelika gudgestalten är en gudinna. En sak är emellertid fastställd. Tlaloc är en fruktbarhetens och regnets gudom och som sådan målad i blått och grönt. Under kungen av Texcoco Netzahualcoyotl's regeringstid fanns en konstgjord damm på krönet av en kulle nära den plats där

Tlaloc stod. När fruktbarhetsceremonierna förrättades göts kristallklart vatten över avguden. Från kullens fot och upp till dess krön hade man huggit ut en 520 steg lång trappa. Vid foten stod en sten-skulptur av en uthungrad prärievarg som vakt. Tlaloc själv hade imponerande mått eller vad sägs om höjd 7 meter, bredd 4,4 meter, djup 4,3 meter, volym 68 kbm och vikten 167 ton.

För att kunna flytta denna stenkoloss måste man bygga en specialkonstruerad väg från bäckravinen till det lilla närbelägna samhället Coatlinchán vars invånare till en början passivt åsåg förberedelserna för avfärden. Därifrån skulle stenjätten föras på trailer mer än 50 km på landsväg och gator till Chapultepec-parken i Mexico City för att slutligen ställas upp framför antropologiska nationalmuseets nya anläggning.

För folket i den lilla mexikanska byn var det dock inte alls självklart att flytningen skulle ske, och så snart de fick reda på att avguden, som varit deras i århundraden, skulle tas ifrån dem försökte de omintetgöra hela transportföretaget genom aktivt sabotage. Man stack hål på trailerns däck, försökte slå sönder fordonets transportstöd, träd fälldes och vägspärrar ordnades. Man stal till och med dynamit i den illvilliga men ärliga avsikten att spränga hela trailern. Det

Här lyftes en av de 1327 telefonledningarna för att ge plats åt Tlaloc.

var således svårt att få byborna att acceptera att guden Tlaloc inte tillhörde dem utan hela det mexikanska folket och att denna nationens värdefulla dyrgrip helt lagenligt borde föras till landets huvudstad.

En gud – även om det bara är en avgud – flyttar man dock inte hur som helst. Solen som lyst oavbrutet en lång tid försvann bakom moln. Se bara, sade man i byn, Tlaloc blir vred för att han flyttas. Ett häftigt oväder bröt också ut. Skyfallet dränkte gator och vägar och lamslog trafiken.

Förutom svårigheten att värdigt flytta denna jättestora och 160 ton tunga nationalskatt till dess nya plats fanns många andra faror på lur. På grund av storleken och tyngden riskerade man till exempel att rör- och avloppssystemen under vägar och gator skulle skadas och att elektricitets- och telefonledningar skulle rivs ned. Även för Telefonos de México betydde därför förflyttningen en mängd problem. Hur skulle man förhindra linjefel eller att avbrott uppstod i telefontrafiken?

Forts. på sid. 80

Tlaloc — regnguden har påbörjat sin sista resa.

Privatflyget i Sverige har under de senare åren fått allt mer luft under vingarna. Det innebär bland annat att de årligen återkommande svenska mästerskapen i motorflyg rönt livligare intresse. I år när tävlingarna gick för femtonde gången återfanns två LM-are bland de 52 flygare som gjorde upp om mästarvärdigheten utanför Lidköping. Det var förre Sverige-mästaren Björn Ahblom, HF/Ir, och Stig Sundén, X/Onp. Ahblom lyckades nu inte kopiera bravaden från i fjol då han i svår konkurrens erövrade mästartiteln. Vädret och en del otur förvisade honom till en trettonde plats och det trots att han vållade en smärre sensation och blev klart bäst i en av tävlingsgrenarna.

Tävlingarna omfattade en orienteringsflygning, bedömningslandningar samt bombfällning. På grund av dåligt väder blev emellertid orienteringsflygningen rätt chansartad. När de båda LM-arna var i aktion rådde det mycket molnigt väder och den fastställda tävlingshöjden,

Fin prestation av LM-are i SM

200 meter, kunde ingen hålla på grund av regnskurarna, då man då och då saknade märksikt. Detta var synnerligen besvärligt i och med att deltagarna förutom att ta sig runt banan på idealtid också måste hitta utlagda dukar och identifiera platser med utgångspunkt från fotografier. I det dåliga vädret hade man egentligen bara två alternativ, att gå

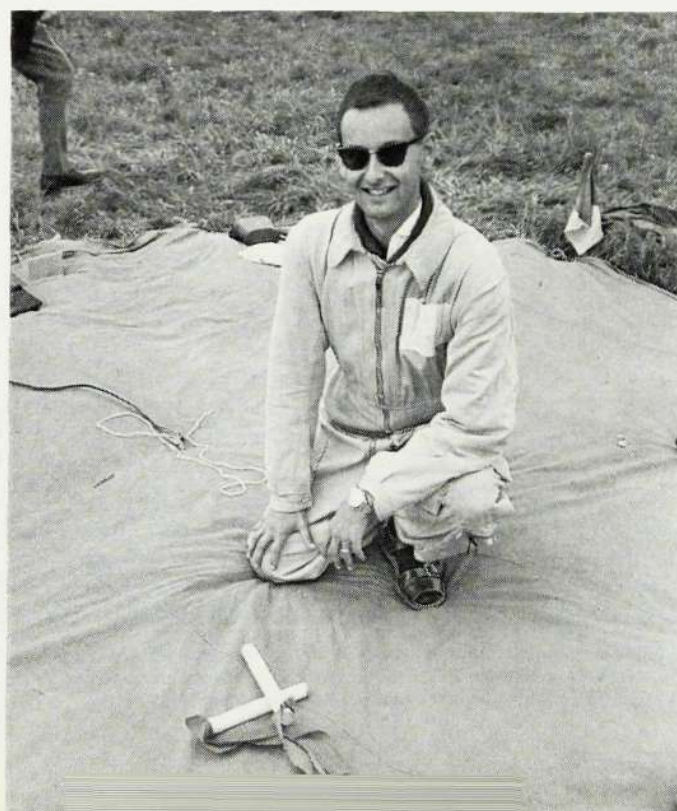
runt banan på idealtid och strunta i orienteringsmärkena eller också strunta i tiden och försöka klara orienteringsuppgifterna. Båda alternativen hade dock nackdelen att de medförde svår prickbelastning. Nu lyckades inte Ahblom komma bättre än på 16:e plats, men han var sannerligen inte ensam om att flyga bort sig av de favoriter som fick

starta tidigt på dagen innan vädret blev bättre. Till saken hör också att banan var mycket svår med få ordentliga orienteringspunkter.

Sundén hade sämre tur. Han missade orienteringspunkterna helt men lyckades komma in på idealtiden, vilket dock bara räckte till en 31:a plats och därmed var han borta ur tävlingarna. På grund av det stora deltagarantalet fick endast de 30 bästa från orienteringsflygningen tävla vidare.

I bombfällningen kom så den stora skrällen. Att slänga ned två »bomber» från låg höjd och med 130 km/tim. är förvisso ingen lätt sak. Endast en av deltagarna hade också lyckats placera en av »bomberna» på märket innan det blev Ahbloms tur. I ett ögonblick av vindstilla lyckades han placera inte bara den ena utan båda »bomberna» på exakt samma ställe på märket, trots att en flygande matematikprofessor strax innan undanbett sig uppdraget att räkna ut sannolikheten för att en sådan bravad skulle kunna upprepas. Det fina resultatet betydde nu en uppräckning från 16:e till 13:e plats, men en del marktermik i samband med bedömningslandningarna satte stopp för vidare avancemang.

Nåja, en trettondeplats är inte dåligt i en så skarp konkurrens som den svenska privatflygarelliten utgör och i en tävling där resultatet inte bara beror på skicklighet utan också i hög grad på vädrets makter och en stor portion tur.

Stig Sundén förbereder orienteringsflygningen framför sin snabba MFI Junior. Ovan.

Björn Ahblom konstaterar glatt sin träffsäkerhet. Båda »bomberna» mitt på märket efter sin fällning från planet, en Piper Cub.

Sommarspelen 1964

Årets sommarspel gynnades av ett som vanligt strålande väder, soligt och varmt men en något för hård blåst. Tävlingarna gick i år på Mälarhöjdens idrottsplats och omfattade fri idrott och fotboll.

Fria idrotten hade samlat mycket folk i anmälningslistorna men tyvärr var det många som föredrog badstränderna före idrottsplatsen. Detta medförde att det i ett flertal klasser och grenar blev dåligt med deltagare. Önskvärt vore att alla okynnesanmälningar uteblev. Nu vållar de arrangörerna en mängd onödigt arbete.

Årets tävlingar gav några nya koncernrekord. De som i första hand kan framhållas är Torsten Löfqvist, Visby, i höjdhopp i såväl seniorklassen, 1,85, som i Y. Oldboys, 1,88. Även på damsidan kunde Visby visa upp en ny rekordhållerska i Elly Karlsson, som slog det 17 år gamla rekordet i slungboll med 46,23.

Gösta Steen från Göteborg ökade också i år på rekordet i diskus, nu till 41,33 i y. oldboysklassen.

Glädjande nog blev det rätt gott om deltagare i damklassen, där som vanligt »Miss Älvsjö» Kai Hall var det stora namnet med tre segrar. I den mycket tunna juniorklassen visade L Jonsson från Göteborg de bästa takterna och segrade i fyra grenar.

Seniorklassen hade många starka namn och förutom tidigare nämnda T Löfqvist från Visby bör Olle Holm, HF, framhållas. Olle Holm har de senaste åren medfört många mästerskap. Tidigare dominerade han juniorklassen och är nu på väg att bli lika bra bland seniörerna. Tre mästerskap blev årets skörd.

Tävlingen på 400 meter gick som vanligt med tiden avgörande och för första gången fick man erfara svårigheten med detta då tre deltagare kom på samma tid. Följden blev att tre KCM-tecken utdelades på denna sträcka i år.

Y. Oldboysklassen var även den mycket deltagarfattig och tydligt är att det för närvarande är dåligt med yngre »gubbar» i vår idrott. Torsten Löfqvist från Visby, Gunnar Blomberg, HF, samt vår förbundssekreterare Stephan Kullberg, HF, var de som satte färg på den klassen.

Bland de äldre oldboysen blev Einar »Skepparn» Karlsson från HF den store poängplockaren med tre mästerskap. Börje Rosell tog sitt »givna» mästerskap i diskus och det var enligt Börje det 24:e mästerskapet i följd genom de olika åldersklasserna.

Resultat:

Damer

80 meter: 1) Kai Hall, KV, 11,3, 2) Ann Marie Eriksson, HF, 11,5, 3) Gunnilla Jonsson, Vy, 12,1.

Längdhopp: 1) Kai Hall, KV, 4,35, 2) Ann Marie Eriksson, HF, 4,02, 3) Gunnilla Jonsson, Vy, 4,01.

Höjdhopp: 1) Kai Hall, HF, 1,30, 2) Irene Rolfsson, SRA, Kumla, 1,15, 3) Vivian Svensson, Göteborg, 1,10.

Slungboll: 1) Elly Karlsson, Vy, 46,23, nytt KCM-rekord, 2) Kai Hall, KV, 35,75, 3) Monica Gustavsson, Göteborg, 35,52.

Seniörer

Höjdhopp: 1) Torsten Löfqvist, Vy, 1,85, nytt KCM-rekord, 2) Olle Holm, HF, 1,55, 3) Göte Jonsson, HF, 1,55.

Diskus: 1) Gösta Steen, Göteborg, 41,33, 2) Jorma Joulamo, KV, 38,73, 3) K Holm, SKV, 32,53.

Kulstötning: 1) Jorma Joulamo, KV, 13,02, 2) K Holm, SKV, 11,42, 3) Pentti Tiilima, KV, 10,95.

Spjutkastning: 1) Ellmar Ahinko, GV, 52,84, 2) Lauri Kiskinen, KV, 48,49, 3) B Henriksson, HF, 41,46.

100 meter Final: 1) Olle Holm, HF, 11,6, 2) P O Köhler, HF, 11,7, 3) K Wildling, HF, 11,9.

400 meter: 1) Olle Holm, HF, 56,0, Liljestrand, KV, 56,0, R Mikkola, SKV, 56,0, 2) L Karlsson, KA, 58,2, 3) P O Köhler, HF, 60,2.

1500 meter: 1) Ove Karlsson, SKV, Alingsås, 4,37,0, 2) Liljestrand, KV, 4,39,3, 3) Lennart Karlsson, KA, 4,40,0.

Längdhopp: 1) Olle Holm, HF, 6,40, 2) R Johansson, Ermi, 6,13, 3) Lauri Kiskinen, KV, 5,72.

Y. Oldboys

100 meter: 1) S Kullberg, HF, 12,0, 2) T Löfqvist, Vy, 12,3, 3) E Fors, KV, 13,2.

Längdhopp: 1) T Löfqvist, Vy, 5,80, 2) S Kullberg, HF, 5,28, 3) E Ahinko, GV, 5,04.

Höjdhopp: 1) T Löfqvist, Vy, 1,88, nytt KCM-rekord, 2) E Ahinko, 1,55, 3) G Steen, Göteborg, 1,45.

Kulstötning: 1) G Blomberg, HF, 11,30, 2) E Ahinko, GV, 10,80, 3) G Steen, Göteborg, 10,60.

Diskus: 1) G Steen, Göteborg, 40,96, 2) G Blomberg, HF, 38,44, 3) S Carebrand, SKV, 27,56.

Å. oldboys

100 meter: 1) Einar Karlsson, HF, 13,1 2) Bertil Bååth, KV, 14,0, 3) Börje Rosell, HF, 14,0.

1500 meter: 1) Einar Karlsson, HF, 5,01,5, nytt KCM-rekord, 2) Bertil Bååth, KV, 6,09,3.

Längdhopp: 1) Einar Karlsson, HF, 4,81, 2) Elis Cornvik, SRA, 4,55, 3) Börje Rosell, HF, 4,39.

Höjdhopp: 1) Elis Cornvik, SRA, 1,50, 2) Bertil Bååth, KV, 1,30, 3) Einar Karlsson, HF, 1,25.

Kulstötning: 1) O Siik, HF, 10,63, 2) Elis Cornvik, SRA, 10,35, 3) Börje Rosell, HF, 9,37.

Diskus: 1) Börje Rosell, HF, 33,31, 2) O Siik, HF, 28,78, 3) Elis Cornvik, SRA, 27,59.

HF:s segerrika fotbollsella. I bakre raden fr. v. Thomas Monsson, Ricky Svensson, Göte Wilhelmsson, Bert Eriksson, Kai Marthinsen, Ove Jonasson, Eilert Karlsson, Einar Eklund. Knästående fr. v. Lennart Wahlberg, Bror Selling, Ingmar Ahlén, Ingmar Stenkvist och Olle Johansson.

Juniorer

100 meter: 1) L Widoff, HF, 12,5, 2) B Lindström, HF, 12,6, 3) L Jonsson, Göteborg, 12,7.

1500 meter: 1) A Hedberg, KV, 4,40,6, 2) B Lindström, HF, 5,16,3.

Längdhopp: 1) L Jonsson, Göteborg, 5,27, 2) L Widoff, HF, 5,07, 3) B Illerström, Kh, 5,05.

Höjdhop: 1) L Jonsson, Göteborg, 1,55, 2) B Illerström, Kh, 1,40, 3) L Johansson, HF, 1,35.

Kulstötning: 1) L Jonsson, Göteborg, 10,96, 2) A Hedberg, KV, 9,76, 3) W Björndahl, SRA, Kumla, 8,53.

Diskus: 1) L Jonsson, Göteborg, 31,59, 2) L Johansson, HF, 18,36.

Fotboll

I årets koncernmästerskap i fotboll ställde 14 av 15 anmälda lag upp. Till största delen gick det väl helt efter förhandstipsen även om det förekom en del överraskande resultat. Att Alingsås skulle förpassa föregående års segrare Karlskrona ur turneringen var helt oväntat och även Visbys goda match mot HF var överraskande. I den senare matchen, som avgjordes på straffsparksläggning, segrade HF med 1-0, ett resultat som kanske var litet turbetonat då Visby 20 sekunder före full tid fick en straff som HF:s goda målvakt med tur och skicklighet klarade. Även i den efterföljande straffsparksläggningen visade målvakten sin klass och tog ännu en straff och så var den dagen förstörd för Visby.

Slutsegrare och koncernmästare blev nu HF med Mölndal på andra och SKV, Alingsås, samt DKB på tredje resp. fjärde plats.

I den mindre turneringen som ej gäller KCM visade HF:s lärlingsskola de bästa takterna och hemförde en överlägsen seger. Även i denna turnering uteblev ett lag och endast fyra deltog. På andra plats kom SRA, Kumla, 3:a Katrineholm och 4:a Kabelverket, Älvsjö.

Resultat:

SKV, Alingsås-Ermi	4-1
Visby-SRA, Kumla	w o
HF-Katrineholm	6-1
Erga-DKB	1-4
SRA-Ronneby	0-6
Älvsjö-FÖB	0-3
Söderhamn-Mölndal	0-1
Karlskrona-SKV, Alingsås	0-1
Visby-HF	0-1
DKB-Ronneby	3-2
FÖB-Mölndal	0-3
SKV, Alingsås-HF	4-5
DKB-Mölndal	0-1
HF-Mölndal	1-0

Resultat sjuannalag:

SRA, Kumla-Örebro	w o
Älvsjö-HF, Lärlingsskolan	0-6
Katrineholm-HF	0-2
SRA, Kumla-HF	0-8

Koncernmästarna 1964 i orientering. Fr. v. Henry Forsberg, HF, Tore Karlqvist, Vy, Rolf Reutling, HF, Karin Johansson, HF, Christer Johansson, HF, och Bernt Sundberg, HF.

Det bästa tänkbara väder mötte samtliga deltagare i KCM i orientering och varpa, när de tävlande steg av flyget på Visby flygfält. Deltagarna sattes i buss och forslades till Visbyfabriken, där en kortare visning ägde rum. Orienterarna åkte sedan vidare till Fågelhammar i Ljugarn, cirka fem mil sydöst om Visby, medan varpakastarna åkte vidare till »SM-platsen» för att där kämpa om sina titlar.

Orienteringstävlingen blev en trevlig och spännande uppgörelse. De tävlande använde en karta 1:25 000, vilket uppskattades mycket. Före start efterlyste fastlänningarna berg och kullar. De flesta trodde att det bara skulle bli löpning på plan och lättforcerad terräng, men så blev inte fallet. Banan bjöd på snårig terräng, hög ljunng och höga ormbunkar, vilket gjorde att tiderna blev minst lika långa som om tävlingen skulle ha avgjorts på fastlandet.

Nils Hagmans vandringspris på långa banan hamnade på Gotland för andra gången. Det var den suveräne YO-löparen Tore Karlqvist, Vy, som fick sitt namn för första gången på vandringspriset. På korta banan lade den alltid topplacerade HF-junioren Christer Johansson beslag på vandringspriset.

När samtliga löpare kommit i mål fick de bästa ta del av ett rikt prisbord. Idrottskonsulent Henry Forsberg, HF, tackade för en trevlig bana och ett perfekt arrangemang. Banläggaren Folke Nyberg, Visby, tackades med en gåva från LME Sportklubb.

Resultat:

Seniorer: 1) Bengt Sundberg, HF, 1,44,58, 2) S-O Ljunggren, Vy, 1,46,55, 3) Per-Eric Blomér, Vy, 1,47,00.

Y. Oldboys: 1) Tore Karlqvist, Vy, 1,38,50, 2) Arne Östberg, HF, 2,36,50, 3) Erik Karlsson, Vy, 3,01,50.

Ä. Oldboys: 1) Rolf Reutling, HF, 1,20,38, 2) Ingvar Lyth, Kalmar, 1,22,30, 3) Hans Pettersson, HF, 1,24,52.

Juniorer: 1) Christer Johansson, HF, 54,25, 2) Ingemar Andersson, Ermi, 1,03,55, 3) Mats-Olle Olsson, Vy, 1,30,45.

Damer: 1) Karin Johansson, HF, 1,54,50, 2) Inga-Britta Ljunggren, Vy, 2,14,45.

Veteraner: 1) Henry Forsberg, HF, 1,19,35, 2) Helge Johansson, HF, 1,25,30, 3) Thure Eriksson, HF, 1,41,04.

Nybörjare: 1) Jan-Erik Andersson, HF, 52,00, 2) Börje Karlsson, Vy, 1,13,00, 3) K-E Samuelsson, HF, 1,18,33.

Lagtävling: 1) HF (B Sundberg, O Johansson, C Johansson) 4,52,23, 2) Vy (T Karlqvist, S-O Ljunggren, M-O Olsson) 4,56,30.

Varpa:

Väl framme på »SM-platsen» samlades 36 varpakastare, därav åtta från fastlandet. Gotland har som alla vet varpa som favoritsport. Nog tyckte vi gotlänningar att vi borde vinna både kula och centimeterkastning, men i kula satt segern långt inne. Båda HF-arna S Wagnan och W Eriksson bjöd det bästa tänkbara motstånd och Visby-kastarna Bengt Johansson och Sture Stenström fick verkligen ta fram rätta tävlingstakterna för att kunna kamma hem segern.

I centimeter gjorde Bengt Johansson, Vy, inget misstag. Utan minsta nervositet och med skicklighet och elegans kastade han hem segern överlägset.

Efter en lång och slitsam dag kunde gotlänningarna lämna tävlingen med två KCM-tecken och mycket nöjda med tanke på att HF de senaste tolv åren tagit hem mästerskapen.

Resultat:

Centimeterkastning: 1) Bengt Johansson, Vy, 619 cm, 2) T Grönholm, Vy, 853 cm, 3) S Stenström, Vy, 870 cm.

Klass I: 1) B Johansson, Vy, 2) S Wagnan, HF, 3) L Nilsson, Vy.

Klass II: 1) K Ahlberg, Vy, 2) B Hammarström, Vy, 3) K Ruthblad, Vy.

P E B

Kasimierz W Rogowski †

Den 27 maj 1964 avled ingenjör Kasimierz W Rogowski, född i Polen den 6 juni 1899, efter en längre tids sjukdom. Han var en av de många utländska tjänstemän som ägnat sin livsgärning åt L M Ericsson och med sina insatser kraftigt bidragit till dess utveckling och framgång.

Ing. Rogowski anställdes år 1923 i det polska koncessionsbolaget PAST, i vilket polska staten och L M Ericsson samarbetade. Anställningen skedde i samband med den återuppbyggnad av telefonanläggningarna som Polen var i så trängande behov av efter första världskrigets förödelse. Han tjänstgjorde första tiden som arbetsledare för näthyggen, därefter även som driftsman. Då tyskarerna i september 1939 invaderade Polen lämnade Rogowski, som var reservofficer i det polska flyget, sitt land för att erbjuda sina tjänster åt de allierade. Han enrullerades i RAF och tjänstgjorde där under större delen av kriget.

År 1946 återanställdes han vid L M Ericsson och placerades vid nätavdelningen i Stockholm men fick efter en kort tid i uppdrag att leda nätmontagearbeten i Ecuador, först i Quito, sedan i Guayaquil. År 1961 återbördades han till nätavdelningen i Stockholm, dock redan märkt av den sjukdom för vilken han skulle duka under.

Frågar man hans chefer och kamrater från Polen-tiden – de få som ännu finns kvar – får man ett enstämmigt vittnesbörd om att Rogowski var en kunnig tekniker, en driftig arbetsledare, en man med gott omdöme, smidig och lätt att samarbeta med. Från hans tid i Ecuador lärde jag känna honom i första hand som en framstående nätspecialist men också som en all-round telefontekniker, inte bara på anläggnings- utan även på driftssidan. Hans kunnande och

REGNGUDEN...

Forts. fr. sid. 76

Utom personal från telefonbolaget deltog grupper från andra organisationer för att ge all möjlig service och skydd åt transporten. Elektriker, brandsoldater, hemlig polis, två bataljoner militär, arkeologer, antropologer, trafikpolis, fotografer och journalister deltog förutom alla de frivilliga som utgjorde transportmanskapat. Ibland tog det sig ut som en militärkolonn ledd av en stab trafiktekniker. Varje moment var noga förberett och planerat. Innan man till exempel rundade ett gathörn gick man igenom sväng- en på särskilt uppgjorda kartskeer.

Genom öde landskap, på landsvägen och genom gamla gator gick färden till Mexico City och under våldsamma ovationer fram till Nationalpalatset, dit Talaloc anlände strax efter midnatt för att slutligen fortsätta till museet efter mer än 24 timmars färd.

Oavbrutet, från start till mål, utförde arbetslag från Teléfonos de México sina uppgifter snabbt och effektivt. Teknikerna hade olika fordon, automatiska stegar och kranar till förfogande och med vars hjälp de klarade över 1 300 telefonledningar under triumffärden. När Talaloc på sin jättestora, 72-hjuliga gudavagn, 23 meter lång, 6 meter bred och 4,5 meter hög, på sin väg träffade på en telefonledning saktade man in, mätte höjden och lyfte upp ledningen till hans ära. Gick Talaloc inte fri under klippte man av ledningen och sekunden efter han passerat var linjen åter trafikabel. Och märkligt nog hördes inte ett enda klagomål om ledningsfel.

Efter den märkliga transporten uttalades också ett särskilt tack till Teléfonos de México och dess personal för deras helhjärtade insats som var till ovärderlig hjälp såväl på landsvägarna som i Mexico City.

Teléfonos de México höjde gärna både på hatten och telefonledningarna för Talaloc – man eller kvinna.

hans vederhäftighet uppskattades av kunderna och de kom att hysa ett obegränsat förtroende till honom, vilket i hög grad bidrog till våra framgångar i Ecuador. Hans tekniska kunnande kompletterades med ett sunt ekonomiskt omdöme och utomordentliga språkkunskaper – han behärskade sex levande språk.

Kasimierz Rogowski var en man utan fruktan och tadel, av alla uppskattad och respekterad. Vi skall minnas honom som en god och värdefull kraft inom L M Ericsson, en god vän och en god representant för det land som fostrat honom.

Gunnar Aberg

Tipstolvan

innehöll tydligen en del fällor och det var en ganska liten procent av de tävlande som lyckades pricka in en tolv. De värsta stötestenarna tycks de båda sista frågorna ha varit. Och att G P Teleman är en tysk tonsättare och Xenofon en grekisk filosof och inte en konkurren- apparat till Ericofonen visste tydligen inte alla. Så här skall den rätta raden se ut:

x 1 x x x 2 x x 2 2 1 1

De först öppnade rätta lösningarna hade insänts av Uno Swenson, Piprensarvägen, Farsta, Figge Anderson, Tobakspinnargatan 10, Stockholm, och Tage Johnsson, Ö. Pringsgatan 18, Karlskrona. 50, 35 resp. 25 kr kommer på posten.

VI TACKAR

... för födelsedagshyllningar

Arne Alpsjö, HF/V1 24
Figge Andersson, FÖB
Evert Carlsson, HF/Ypl
Axel Engström, GV/L 525
Gottfrid Gustavsson, GV/bt
Erik Helén, HF/Vbv
Waldemar Hillman, HF/Iv
Ingrid Junel, BO/Kep
Asta Lind, HF/Exi
Sven Ljunggren, HF/LA
Erik Magnusson, HF/Zml
Eric Malmberg, HF/Vav
Haldor Montell, HF/X/Sp
Ebba Norman, GVp
Brita Palm, HF/Ums
Ninni Söderqvist, HF/Eva

... för annan vänlighet

Marie-Louise och Berne Dahl, HF/X/Scd
Siv och Magne Enerstad, BO/Xnx
Kerstin och Nils-Eric Frick, HF/X/Zbo
Rudolf Garmland, HF/VbsC
Erik Granne, BO/Xvn
Gulli Jartegen, HF/Aj
Gertrud och Roland Jönsson, BO/Xbt
Sif och Lennart Karlsson, HF/X/Yxr
Gunnar Klange, HF/Zk
Martin Lind, HF/Vbv
Erik Nylund, HF/X/Kg
Siv och Jan Valvik, HF/Akg

... för vänligt deltagande

vid min makes, Edvin Moqvist, Vt 24, bortgång

Elsa Moqvist

Vid min makes, Kasimierz Wladyslaw Rogowski, HF/Nr, bortgång
Teodozja Rogowska

FRÅN FÖRETAGS NÄMNDERNA

Kostnadsstegringarna inger oro

Det årligen återkommande sammanträdet med representanter för koncernens företagsnämnder hölls i år den 2 juni på HF. Före de egentliga förhandlingarna bereddes ledamöterna tillfälle att se utställningen vid huvudfabriken.

Sammanträdet inleddes med att bolagets nye verkställande direktör Björn Lundvall talade över ämnet aktuella frågor. Han uppehöll sig inledningsvis vid koncernens utveckling under senare år och nämnde att år 1945 fakturerade koncernen för ca 90 Mkr. Det skedde därefter en stadigt fortgående stegring och år 1953 var koncernens fakturering uppe i 500 Mkr. År 1958 uppgick faktureringen till 805 Mkr och under år 1963 uppnåddes en fakturering om praktiskt taget 1,5 miljard kronor. De här givna faktureringsciffrorna är uttryckta i respektive års penningvärde.

Mot faktureringen på 805 Mkr år 1958 svarade en vinst före kursdifferenser och avsättning till skatter på 99,5 Mkr. Vinsten utgör 12,4 proc. av faktureringen. Faktureringen under år 1963 var som nämnts nära 1,5 miljard kronor. Vinsten före kursdifferenser och avsättningar till skatter var det året 163 Mkr, eller 11 proc. av faktureringen.

Vinsten uttryckt i procent av faktureringen har alltså under de senaste sex åren gått ner från 12,4 till 11 proc. Orsaken till detta är de stegrade kostnaderna under denna tidsperiod, framför allt i Sverige.

Antalet anställda, som uppgick till 27 100 år 1958 och till 40 600 år 1963, uppvisar en ökning med ungefär 50 proc. Denna ökning kan jämföras med faktureringsökningen, som under samma period uppgick till ca 85 proc.

Denna – relativt sett – kraftigare faktureringsökning har möjliggjorts tack vare en stadigt fortgående rationalisering av produktionen och större effektivitet hos företaget alla grenar och utgör till stor del förklaringen till att vi trots de ständigt ökade kostnaderna lyckats hålla vår position och konkurrensförmåga.

Dir. Lundvall framhöll emellertid i det sammanhanget att med de ständiga kostnadsstegringar, som vi fortfarande har i Sverige, måste man se med en viss oro på framtiden.

En för oss fördelaktig faktor utgör dock de fortgående kostnadsökningarna i våra konkurrentländer, vilket väl kan komma att medföra, att konkurrenternas priser stegras och att vi därmed kan hoppas på att kunna bibehålla vår relativa konkurrensförmåga. Man måste emellertid än en gång varna för fortsatta kraftiga lönehöjningar och kostnadsfördyringar i vårt land och framför allt för Ericssongruppen, som har en stor del av produktionen förlagd till hemlandet, betyder en fortsatt förhöjning av kostnaderna utomordentligt mycket.

Skall vi kunna bibehålla vår framgångsrika export, som är grunden för vårt välstånd, måste vi alla var och en på sin plats arbeta på att de ständiga lönehöjningarna och kostnadsfördyringarna, som följer därav, motverkas genom ökad effektivitet.

Direktör Lundvall berörde det omfattande arbete, som gjorts för att möta den stegrade efterfrågan på våra produkter. Förutom ökningarna av produktionskapaciteten i Sverige har utlandsfabrikernas resurser ökats bl. a. genom färdigställandet av en ny fabrik i Rom dit FATMES tillverkning överförts, genom ny fabrik utanför Paris samt genom uppbyggnad av fabriken i Madrid.

Direktör Lundvall uppehöll sig också vid den troliga framtida utvecklingen av koncernens verksamhet. Han nämnde därvid bland annat, att de marknadsmässiga förutsättningarna för en fortsatt positiv utveckling finns.

I början av år 1963 fanns det ungefär 160 miljoner telefonapparater i världen. Fördelningen av telefonapparaterna varierar emellertid synnerligen starkt. Differensen sträcker sig från en telefontäthet på 42 telefonapparater per 100 innevånare i Nordamerika till bråkdelen av 1 telefonapparat per 100 innevånare i vis-

sa länder i Afrika och Asien. Om man gör tankeexperimentet att telefontätheten i Europa utanför Sverige skulle bli lika stor som den vi har i Sverige (nära 40 proc.) så skulle det krävas en ökning av antalet telefonapparater med nära 200 miljoner. Den potentiella marknaden är, som framgår av dessa siffror, enorm även om vi på grund av olika omständigheter är mer eller mindre utestängda från vissa marknader, där behovet av telefonutrustning tillfredsställes av inhemska fabriker, ägda av konkurrentföretag.

Av mycket stor betydelse för koncernens framtida utveckling är de åtgärder, som våra stora konkurrentföretag vidtar, och därvidlag kan konstateras att det råder stor aktivitet hos alla dessa företag och att de gör ambitiösa ansträngningar för att förvärva nya marknader och hävda sig i konkurrensen. För vår egen del måste vi ha klart för oss att kampen kommer att bli hård och att vi måste föra en dynamisk exportpolitik.

Vårt företag har till skillnad från våra stora konkurrenter en hemmamarknad där det råder hård konkurrens, dels från tillverkningsenheter tillhörande vår största kund, Televerket, dels från dotterföretag till våra internationella konkurrenter. Företaget har vuxit trots denna konkurrens på hemmamarknaden, men det är ytterligt väsentligt, att vi även i fortsättningen kan räkna med en avsevärd avsättning på den svenska marknaden, emedan exportförsäljningen i kanske större utsträckning än man i allmänhet föreställer sig har sina rötter i hemmamarknaden. Endast genom att vi på den svenska marknaden kan uppnå tillräcklig omsättning är det möjligt att komma till en så stabil tillverkningsvolym att tillverkningsmetoder kan införas som medger framgångsrik exportförsäljning. Detta gäller i all synnerhet för nya produkter och det är dessa nya produkter som är grundvalen för den framtida exporten. Det är vidare nödvändigt att i hemlandet kunna för utländska köpare demonstre-

ra i drift varande anläggningar och kunna hänvisa till dessa som referensanläggningar.

Den snabba tekniska utvecklingen inom telekommunikationsområdet erbjuder alldeles speciella problem. Konstruktionernas tekniska livslängd har successivt sjunkit. Den tekniska livslängden kunde tidigare uppgå till 30-40 år. 500-väljarsystemet är ett gott exempel på detta. För koordinatväljarsystemet kan man kanske räkna med en teknisk livslängd på omkring 20 år och för transmissionsutrustningar – som ett exempel på vad som sker inom elektronikområdet – är den tekniska livslängden på i storleksordningen 10 år.

De allt kortare tekniska livslängderna, eller, med andra ord, den tid under vilken utrustningen är tekniskt och prismässigt modern, gör att vi måste få ner genomloppstiderna i vårt tekniska arbete så att tiden från det en konstruktion påbörjas till dess första leveransen sker från fabrik blir avsevärt kortare.

Den successiva övergång till användning av mer elektronik i automatstationerna, som man ser komma, innebär också stora svårigheter, inte minst genom

att den ställer andra fordringar på konstruktörernas sätt att tänka. Den nya tekniken kommer också på sikt att medföra förändringar i produktionen, även om dessa kanske inte blir fullt så omfattande som man i första hand var benägen att tro. Dir. Lundvall anförde avslutningsvis att L M Ericsson i dag är ett väl konsoliderat företag med ett erkänt kunnande inom sitt verksamhetsfält. Man kan räkna med en fortsatt framgångsrik verksamhet om alla hjälps åt eftersom de marknadsmässiga och produktionsmässiga liksom de tekniska och finansiella förutsättningarna är goda.

Ekonomidirektör Gunnar Svalling gav därefter några kommentarer till koncernens bokslut för år 1963. Efter hans anförande visades stillfilmen »Det ekonomiska resultatet 1963» som behandlar moderbolagets och koncernens bokslut för år 1963.

Övering. Thorsten Lange från Mölnsdalsfabriken informerade om radartillverkningen och principerna för hur radar fungerar och ing. Gunnar Karlén från L M Ericssons Svenska Försäljningsaktiebolag presenterade vår nya högtalande snabbtelefon »Intervox».

läget nämndes att de optimistiska förväntningarna för 1964 rörande den ekonomiska framstegstakten i industriländerna har väl motsvarats av en fortlöpande konjunkturförbättring under årets första månader. För OECD-området som helhet kan en produktionsstegring på volymmässigt totalt 5 proc. förutses. Tillväxten beräknas bli ca 5,5 proc. i EFTA – med Storbritannien något över genomsnittet – och ca 5 proc. i Förenta Staterna samt i EEC.

Efter kortvariga avmattningssymtom kring mitten av 1962 har den amerikanska ekonomiska expansionen fortgått i en hög och jämn takt och utsikterna för fortsatt produktionsstegring 1964 bedöms från efterfrågesidan vara mycket gynnsamma.

Från att under de två föregående åren tillsamman tagna inte ha expanderat mer än ca 2 proc. tillväxte den brittiska nationalprodukten med ca 5 proc. i volym under loppet av 1963. National Institute räknade i februari med att bruttonationalprodukten vid oförändrad ekonomisk politik skall expandera med realt ca 5,5 proc. under loppet av 1964 och något långsammare under första hälften av 1965.

Vad Sverige beträffar avspeglas den internationella högkonjunkturen i den faktiska svenska exporten 1963 och exportutsikterna för 1964. Värde mässigt ökade exporten (exkl. fartyg) med 8,5 proc. mellan 1962 och 1963 mot 5,5 proc. mellan 1961 och 1962. – Prognoserna för å ena sidan efterfrågeutvecklingen 1963-1964 på olika områden och å andra sidan föreliggande produktionsresurser och resurstillskott ger vid handen att man kan förvänta ett fortsatt ansträngt läge på arbetsmarknaden.

Beträffande läget inom moderbolaget nämndes bl. a. att den faktiska beställningsingen till H-området (telefonområdet) fram till och med maj månad översteg budget med ca 10 proc. Sedan föregående nämndsammanträde har beställningar inkommit från Svenska Televerket på bl. a. 50 000 telefonapparater av typ Dialog, 100 000 Ericofoner samt betydande order på transmissionsmateriel. Därmed har LME sedan den första beställningen i februari 1959 fått order på sammanlagt ca 520 000 Ericofoner från Svenska Televerket. Från utlandet har stora beställningar erhållits från bl. a. Portugal, Egypten, Mexico och Ecuador.

Faktureringen inom telefoniområdet har fram till och med maj månad legat under det budgeterade värdet men trots detta erhöles ett faktureringsvärde som med ca 25 proc. översteg faktureringen för motsvarande period föregående år.

Antalet anställda arbetare inom moderbolaget förutom Kabelverket i Älvsjö minskade från 9 069 den 31.12.1963 till 8 529 den 31.5.1964. Antalet tjänstemän

RIF/K

Företagsnämnden vid AB Rifas Kalmarfabrik sammanträdde för första gången onsdagen den 13 maj 1964. Nämndens ordf., dir. Skytt, informerade först om innehållet i gällande företagsnämndsavtal varefter man övergick till val av vissa funktionärer i nämnden. Till vice ordförande valdes hr L. Ohlsson, som även anmäldes som varselmottagare.

Rifas bokslut för år 1963 diskuterades i anslutning till styrelsens och verkstäljande direktörens årsredovisning för år 1963. En del av de uppgifter, som lämnats i förvaltningsberättelsen, samt en del av siffrorna i balansräkningen och vinst- och förlusträkningen togs upp till särskild diskussion och granskning.

Särskild uppmärksamhet ägnades uppgiften om att företaget utöver den lön som utbetalats till arbetare och tjänstemän för direkt arbetad tid har haft kostnader för ATP, ITP, grupplivförsäkring, sjukvård, sjuk- och olycksfallsförsäkring, övriga sociala ändamål, semesterersättning m. m. uppgående till 24 proc. av nämnda lönekostnader.

Dir. Skytt redogjorde för den aktuella konjunkturbilden och konjunktorens inverkan på efterfrågan av kondensatorer,

speciellt sådana som tillverkas i Kalmarfabriken.

USA och Väst Europa har för närvarande en utpräglad högkonjunktur med klara tendenser till inflation i en rad länder. Mest utpräglade torde inflationstendenserna vara i Frankrike och Italien, men även i Sverige har Riksbanken varit tvungen att sätta in kraftiga motåtgärder med anledning av de utbildade inflationstecknen.

För kondensatorindustrin har högkonjunkturen medfört ökad efterfrågan, dock utan några tecken på ökade priser. De för Rifa kännbara ökade kostnaderna på personal- och materialsidorna kan endast motverkas genom en längre gående rationalisering och ökad produktionsvolym. Stora ansträngningar görs att öka försäljningsaktiviteten, och man beräknar under andra halvåret 1964 ha en icke oväsentligt ökad produktionsvolym.

RIF/K den 13/5 1964

HF

Dir. Patricks orienterade om det allmänna konjunkturläget och informerade om det aktuella läget inom moderbolaget.

Beträffande det allmänna konjunktur-

ökade under samma period från 5 288 till 5 320. I siffrorna beträffande antalet anställda redovisas nu även de anställda vid lacktrådsfabriken i Vedeby, Karlskrona, samt Mölndalsfabrikens filialverkstad i Uddevalla.

Förslagsverksamheten

Dir. Mohlin rapporterade att verkstadens förslagskommitté sedan föregående nämndsammanträde behandlat sju nya samt ett tidigare bordlagt förslag. Tre av förslagen belönades med sammanlagt 1 050 kronor, två bordlades för vidare utredning och tre kunde inte bli föremål för belöning.

Till verkstadens förslagskommitté hade fram till sammanträdestillfället under år 1964 inlämnats 13 förslag. Av dessa hade fem belönats med tillsammans 1 550 kronor.

Dir. Svensson meddelade att kontorets förslagskommitté vid sitt senaste sammanträde hade att ta ställning till nio förslag. Ett av förslagen belönades med 125 kronor, ett bordlades för vidare utredning medan sju inte kunde belönas.

Personalomsättningen vid HF/IV

Verkstadsclubbens ordförande hr Augustsson framförde önskemål om att man skulle utreda orsakerna till varför anställda arbetare slutar samt på grundval av denna utredning föreslå åtgärder ägnade att minska personalomsättningen. Det beslöts att verkstadsklubben och verkstadsledningen fram till nästa företagsnämndsammanträde gemensamt skulle diskutera hur en sådan undersökning lämpligen skulle läggas upp.

Vid sammanträdet visades även stillfilmen »Det ekonomiska resultatet 1963» som behandlar koncernens och moderbolagets bokslut för år 1963.

HF den 15/6 1964

Dir. Högfeldt meddelade att förslagskommittén vid sitt senaste sammanträde behandlade två förslag. Båda belönades med tillsammans 700 kronor. Det ena skulle bli föremål för ytterligare utredning.

Herr J Aholm. Förslag till inläggning av skyddsband av plast för att förhindra att märkfärg smetar av sig. Belöning 200 kronor.

Förman A Hjelt. Förslag till automatisk borttagning av skyddspapper med hjälp av skalningstråd. Belöning 500 kro-

nor. Förslaget skulle bli föremål för ytterligare utredning.

Dir. Westling anförde att det rådde god efterfrågan på flertalet av företagets produkter på den svenska marknaden. Landets produktionskapacitet på ifrågavarande område var också god och tillräcklig för att möta de aktuella behoven. Den konkurrenssituation som man därför hade på den svenska marknaden gjorde att prishöjningar inte hade kunnat genomföras.

Även i utlandet var efterfrågan på kabel god. Samtidigt var den internationella produktionskapaciteten jämförelsevis hög, varför priserna på ifrågavarande materiel fortfarande pressades nedåt på den internationella marknaden. Detta förhållande hade emellertid inte någon större inverkan på Sieverts Kabelverk, emedan företagets produktionskapacitet helt togs i anspråk för efterfrågan på den inhemska marknaden.

Dir. Westling nämnde beträffande produktionsläget efter semestern att man på grund av det aktuella efterfrågeläget hade anledning att förmoda att lagret kommer att minska ytterligare under sommaren, och att man därför mest sannolikt skulle kunna hålla en fortsatt hög produktionstakt under höstmånaderna för att arbeta upp lagret till optimal nivå.

Dir. Brunskog anförde inledningsvis att resultatet för år 1963 är tillfredsställande.

Avsättningen under år 1963 uppgick till 168,9 Mkr, vilket innebär en ökning med ca 3 proc. från föregående år. Ökningen från år 1962 till 1963 var inte riktigt lika stor som ökningen mellan år 1961 och 1962.

Medeltalet i bolagets tjänst anställda arbetare var under år 1963 1 173, vilket innebär en minskning med 30 man eller 2,5 proc. jämfört med år 1962. Medeltalet i bolagets tjänst anställda tjänstemän var under år 1963 545. Jämfört med föregående år är detta en ökning med 10 tjänstemän eller 1,9 proc.

Materialanskaffningen har år 1963 kunnat ske utan större svårigheter. Materialpriserna har, bortsett från bly och koppar, varit i stort sett konstanta under året. Kopparpriserna var också i stort sett konstanta fram till november 1963 men de har därefter varit utsatta för en kraftig stegring. Blypriserna har stigit successivt under år 1963 och fortsatt att stiga under första delen av år 1964.

Kostnadsutvecklingen har bortsett från ett par poster varit tämligen hygglig under år 1963. Så har exempelvis de direkta och indirekta lönerna stigit i stort sett i den takt som förutsetts. Underhållskostnaderna under år 1963 har varit ungefär lika stora som under år 1962. Företagets likviditet är oförändrat god.

SKV den 19/5 1964

Ing. J Ericsson anförde att förslagsnämnden sedan nämndsammanträdet den 6 november 1963 behandlat 11 förslag. Fem av förslagen belönades med tillsammans 575 kronor.

Stig Johansson, Au 33. Förslag avseende användandet av en portabel detektor vid eftertrimning av sändaren till Ericall-anläggning. Förslaget har remitterats till Radiobolaget för yttrande och tillstyrkt för utförande. Belöning 200 kronor.

R Stengård, Ams. Förslag avseende att sammanföra ledningsklammer och spik till en enhet. Undersökning skall göras om förslaget kan komma till praktisk användning. Belöning 100 kronor.

H Ericsson, Ass. Förslag avseende förstärkning av typarm i tidstämpelapparat. Föreslagen metod tillämpas numera vid Assv. Belöning 100 kronor.

B Emricsson, Ams. Förslag avseende införandet av ny kopplingslist i centralapparat KBA 410 för automatiskt brandalarm. Kopplingslisten skulle vara sammansatt av s. k. skivplintar. Nuvarande kopplingsklämmor är för små för de ledningstyper som används och det har varit ett problem under lång tid. Belöning 75 kronor.

Information om privatmarknadsverksamheten

Dir. Nilsson nämnde inledningsvis att för att intensifiera bearbetningen av privatmarknaden kommer privatmarknadsverksamheten i Sverige, hittills bedriven genom FÖB, och motsvarande verksamhet i de utländska försäljningsorganen, bedriven genom avdelning G/K i Bollmora, att sammanföras till en gemensam organisation.

I syfte att utreda formerna för denna samordning kommer civilingenjör A Jörgensen att tills vidare stå till direktör Nilssons förfogande och tjänstgöra som hans ställföreträdare i privatmarknadsfrågor.

Dir. Nilsson nämnde därefter att syftet med samordningen av privatmarknadsförsäljningen är att bättre kunna utnyttja de kunskaper och erfarenheter, som man inom koncernen har på olika privatmarknader.

Kamrer Morling anförde att resultatet av verksamheten under år 1963 är tillfredsställande. Faktureringen som uppgick till 35,5 Mkr är rekord, liksom ordergångens som uppgick till 36,8 Mkr. Resultatet för första tertiet 1964 är också gott.

FÖB den 17/6 1964

Ing. Jönsson rapporterade att sedan föregående nämnsammanträde hade två nya förslag lämnats in. Båda förslagen belönades med tillsammans 225 kronor.

Alef Karlsson erhöll en belöning på 100 kronor för sitt förslag till bromsanordning till Ayertonlindningsautomaterna.

Rodny Persson erhöll en belöning på 125 kronor för sitt förslag till justering av lödkolvspetsar.

Disp. Fagerholt gav en lokal dagslägesöversikt och nämnde därvid bl. a. att arbetstillgången var god.

På verktygsavdelningen på 51:an var det ganska lugnt. Man hade arbete, dock utan att vara överlastad. På övriga avdelningar på 51:an var arbetstillgången god och ytterligare ökning förväntades.

På lindningen var det också relativt lugnt. Man låg där vid sammanträdestillfället något före budget i fråga om utleveranser.

På förbindningssidan förutses en ökning för vilken Kh då ej hade kapacitet. Man planerade därför en uppdragning på denna avdelning efter semestern.

Kh har genomfört sina provkurser med gott resultat och ligger något över budget i fråga om utleveranser från provrummet.

Disp. Fagerholt nämnde också att Kh – med hjälp av NG – sedan starten och fram till sammanträdesdagen utlevererat sammanlagt 50 037 000 relärullar.

Kh den 24/8 1964

Den 4 juni 1964 sammanträdde företagsnämnden vid AB Svenska Elektronrör för första gången i bolagets nya lokaler i Bollmora.

Kamrer Lengborn kommenterade styrelsens och verkställande direktörens årsredovisning för år 1963. Han nämnde därvid bl. a. att omfattningen av produktverksamheten har stigit ca 6 proc. i förhållande till föregående år och utgör den högsta hitintills. Det tekniska utvecklingsarbetet för kunder har haft mindre omfattning än föregående år.

Totala faktureringen uppgick till ca 6,6 Mkr mot ca 6,4 Mkr år 1962. Under året har i medeltal 226 personer varit anställda, varav 147 arbetare och 79 övriga.

Ing. Lagerholm informerade om fak-

tureringsbudgeten för år 1964 fördelad på de olika produktgrupperna. Den faktiska faktureringen för första tertietal 1964 blev något mindre än vad som budgeterats på grund av att faktureringen av långlivsrör och mikrovågströr ej fick den omfattning, som man tidigare räknade med. De eftersläp som man hade ifråga om leveranser av vissa produkter främst långlivsrör har ej kunnat inhämtas. Man har därför fortfarande ett visst eftersläp men man räknar med att ha klarat av detta innan årets slut.

Lic. Tomner anförde att förslagskommittén sedan föregående nämnsammanträde behandlat fyra nya förslag. Tre av förslagen belönades med tillsammans 290 kronor, medan ett förslag bordlades för vidare utredning.

De belönade förslagsställarna är:

Lennart Stålander. Fixtur för lödning av vågledare med krage till MP 12. Belöning 40 kronor.

Karl Johan Fors. Förslag till infattning av kulor i ring för MP 12. Belöning 75 kronor.

R Ekoff. Förslag till kolvstopp för insmältningssmaskin för serie 1 och 2. Belöning 175 kronor.

SER den 4/6 1964

Efter förrättade nyval är hr Bengt Fagerström nämndens vice ordförande. Han anmäldes också som varselmottagare.

Disp. Gustafsson anförde i den lokala dagslägesöversikten att inga större förändringar hade inträffat i produktionsläget sedan tiden för föregående nämnsammanträde.

Den nya lackeringsavdelningen hade körts i gång och man höll där en utleveranstakt som låg över den budgeterade. Vy var därigenom självförsörjande i fråga om lackering och kunde dessutom utföra lackeringsarbeten för HF/V:s räkning.

Utbyggnaden av provrumskapaciteten hade inte kunnat ske i budgeterad omfattning beträffande antalet anställda. Utleveranserna från provrummet överensstämde dock med budget, vilket innebar att utleveranstakten i provrummet ökat snabbare än vad man förutsett. Prognoserna beträffande den fortsatta kapacitetökningen i provrummet pekade dock mot en kraftig ökning, varför det torde uppstå problem med att hålla budgeterad utleveranstakt om man inte får in budgeterat antal anställda.

I syfte att minska posten »i gång va-

rande arbeten» skulle två produktionslinjer om 12 platser vardera för reläsatser organiseras. Den ena linjen skulle köras i gång efter semestern.

Disp. Gustafsson rapporterade att fram till sammanträdesdagen hade under år 1964 tre förslag lämnats in. Ett förslag som var inlämnat av hr Sten Eriksson och som avsåg nitning av ankare till RAH-reläer belönades med 50 kronor. De två andra förslagen hade inte hunnit slutbehandlas fram till sammanträdesdagen.

Vy den 8/6 1964

Ing. Engström meddelade att sedan föregående nämnsammanträde hade tre nya förslag lämnats in. Två av förslagen belönades med sammanlagt 85 kronor medan ett inte kunde bli föremål för belöning. De belönade förslagsställarna är:

56144 Lundh. Lyftgaffel för detalj 08-95661-1 ankare. Belöning 35 kronor.

Kjell Norling. Utsg vid planslipmaskin. Belöning 50 kronor.

Ing. Engström anförde i sin lokala dagslägesöversikt att antalet anställda vid GV sammanträdesdagen uppgick till 232, varav 15 i Bollmora.

Beträffande det aktuella orderbeståndet och utleveransläget nämnde ing. Engström inledningsvis att fr. o. m. detta sammanträde ingick i GV:s siffror även siffrorna för den del av Örebrofabriken som inte erhåller arbete från HF/V. De värdemässigt största posterna i orderbeståndet utgörs av tremyntsapparater, SIB-materiel samt provutrustningar. I orderbeståndet ingår även telefonvarare och Dirivox, LME:s nya högtalande snabbtelefon, som tillverkas vid Örebrofabriken. Orderbeståndet motsvarar 9-10 månaders beläggning på verkstäderna med nuvarande utleveranstakt. Utleveranstakten har tidigare varit något mindre än budget bland annat på grund av att vissa konstruktionsändringar genomförts för produkter som tillverkas vid Örebrofabriken. Utleveranstakten hade emellertid åter kommit upp i budgeterad takt och man hade även kunnat börja beta av det uppkomna eftersläpet.

Ing. Engström nämnde också att lokalerna för GV:s avdelning i Bollmora nu är klara och att personalen nyligen flyttat in i dessa efter att tidigare ha hållit till i andra disponibla lokaler. I de nya lokalerna kommer maximalt 20 personer att kunna sysselsättas.

GV den 25/5 1964